

SSM

29 pl.

ALFRED NYSTRÖM

SKULPTUR-ARBETEN

AFBILDADE I LJUSTRYCK

STOCKHOLM

LARS HÖKERBERGS FÖRLAGSEXPEDITION

1889

SKULPTUR AF ALFRED NYSTRÖM

TRETTIOTVÅ AFBILDNINGAR MED TEXT

Digitized by the Internet Archive
in 2014

<https://archive.org/details/skulpturarbetena00nyst>

ALFRED NYSTRÖM

SKULPTUR-ARBETEN

AFBILDADE I LJUSTRYCK

STOCKHOLM
LARS HÖKERBERGS FÖRLAGSEXPEDITION
1889

Stockholm, O. L. Svanbäcks boktryckeri-aktiebolag, 1889.

Uppmaningar från ett och annat håll äro anledning till att denna serie afbildningar af konstnärens arbeten i all anspråkslöshet publiceras.

Dernäst sker utgiffr^{ndet}et för att i sin mån om möjligt understödja intresset för tecknande af bidrag till en minnesstod öfver konung Carl XV.

Såsom en vägledande text hafva några af flera händer samlade anmälningar och utdrag ur konstrevyer vidfogats.

Alla dessa äro samtidiga med produktionernas fullbordande eller exponerande. De danska och utländska artiklarna hafva återgifvits i original för att icke i något afseende genom öfversättning äfventyra en förvanskning.

Äfven äro de första i pressen synliga biografiska anteckningarna om konstnären på lämplig plats inflettade.

Dalkulla med gosse.

Grupp i gips.

(Stockholm 1868.)

Bildande konst.

Nyströms Bellman. — —

Vi sågo för några år sedan hr Nyströms första utkast till lösningen af denna uppgift, en ganska vacker statyett, och vi hörde då, att den stora statyn skulle utföras på beställning af hr W. Davidson, för att uppställas å Hasselbacken, men fästade oss icke så mycket dervid, i synnerhet som vi voro långt ifrån att kunna tänka oss den blifvande statyn monumental till dimensioner, uppfattning och utförande. Men då vi nu stodo framför det fullfärdiga, redan i gips gjutna, mycket kolossala monumentet, verkade detta på oss i hög grad imponerande, och vi kände med glädje att Sveriges hufvudstad kommer att ega ännu en ädel och betydande minnesstod, egnad åt en af dem, som genom snillet förvärfvat sig odödlighet och alltid skall lefva i folkets minne. Det är en ganska vansklighet sak med sittande minnesstoder; derom kunna bland andra Bissens sittande Oelenschläger på S:t Annæplads i Köpenhamn och Sjöstrands sittande Porthan i Åbo bära vittnesbörd. En Bellman på Djurgården kunde emellertid näppeligen framställas på lämpligt sätt annat än i sittande ställning, och konstnären har i detta fall lyckats alldeles utmärkt. Sångaren sitter med en lätt och ledig hållning, en liten grand tillbakalutad, sträckande det ena benet mera framåt och med hufvudet litet upplyftadt, blickande rätt ut, såsom betraktade han det hvimlande folklifvet; den äkta godmodiga humor, hvarmed han uppfattar folklifsscenerna, afspeglar sig på ett lyckadt sätt i hans drag, som visserligen påminna om den Sergelska basreliefen,

men äro finare och mindre bacchiska och mycket olika med den byst, i hvilken Byström företog sig att idealisera honom såsom »Nordens vingud». Närmast liknar han det bekanta porträttet på Gripsholm. Med venstra handen håller han sin mot skötet hvilande zittra, på hvilken den högra synes färdig att knäppa några ackorder. Den gustavianska s. k. nationaldräkten, med kappan kastad öfver ena skuldran och till en del täckande ryggen, lämpar sig rätt väl för den plastiska behandlingen. Hela figuren gör ett verkligt tillfredsställande intryck af helgjutenhet, klarhet och harmoni. Fördelaktigast presenterar den sig då man ser den på sned från högra sidan. Då meningen lär vara att uppställa den å en piedestal i Hasselbackens trädgård, torde många olika meningar uppstå om dess lämpligaste placering. Den blir alltför hög att den skulle få plats under den s. k. Bellmans-eken, så att figuren mot densamma stödde sin rygg; statyn skulle derigenom också vara ställd alltför mycket ensidigt och på sned, då man tager lokaliteten i sin helhet i betraktande. Ställer man den nu åter på en plan midt framför stora byggnaden, så torde den näppeligen kunna vända ryggen, vare sig åt denna byggnad eller åt stora Djurgårdsvägen; det återstår då ingen annan utväg, än att vända den så, att man från båda dessa håll ser den oförliknelige sångaren i profil och att han riktar sin blick bort emot Bellmanseken.

Tillfälle att se statyn finnes icke nu mera, emedan man måst söndersåga och nedpacka densamma, för att föra honom till Berlin, der han skall gjutas i bronz. Vi vilja önska att detta måtte gå lyckligt och väl och så raskt, att det skulle kunna bli en möjlighet att den blefve aftäckt och invigd nästkommande Bellmansdag.

[August Solhman.]

(Aftonbladet den 10 februari 1872.)

C. M. Bellman.
Staty å Hasselbacken.
Gjuten 1872.
(Stockholm 1870.)

Bref från Stockholm.

(Korresp. till Göteborgs-Posten.)

Så långt konstkännarens omdöme.* Många konstverk, utförda af konstnärer med redan stadgadt rykte, hafva icke på långt när så lofordats.

Emellertid är jag öfvertygad om, att till och med bland det stora antalet konstälskare inom vårt land, är det blott ett fåtal, som förr än helt nyligen hört omtalas skulptören Nyström — likasom det är en ödets lek att just han af hr W. Davidson anmodades utföra Bellmansstatyn. Hr Nyströms namn har aldrig förekommit bland pristagarne i Fria konsternas akademi, emedan han — prosaiskt taladt — under ihärdigt arbete för dagligt bröd icke haft ledighet nog att, så träget som han önskat, göra studier i akademien. Men så rikt har han af försynen blifvit begåfvad, att de elementära studierna förvärfvats nästan genom ett underverk, under den för studier knappt afmätta tiden, och att han nu befinner sig långt framme på konstens bana, med lysande utsigter för framtiden, under det att han under hela sin lefnad och ännu i dag i ordets sannaste bemärkelse i sitt anletes svett fått arbeta för sitt dagliga bröd.

Troligen skall det intressera er att inhemta denne rikt begåfvade konstnärs lefnadsbana, och jag vill meddela er den enligt uppgifter af en konstälskare, hvars vänskap hr Nyström förvärfvat sig. Han vistas här, men synes sällan ute, ty han lefver ytterst tillbakadraget, lefver endast för konsten; arbetar, drömmer och — försakar.

Hr Nyström är född vid Medevi och nu 28 år gammal. Fadren var smed, och till samma yrke uppfostrades sonen. Modren fullgjorde skolmästarens kall och med den framgång att gossen vid sju års ålder till presterskapets i församlingen öfverraskning vid husförhöret ådagalade sig kunna hela katekesen och en mängd psalmer utantill. Den bokliga undervisningen, torftig likasom hemmet, fick dock sedan stå tillbaka, ty fadren behöfde honom i smedjan, och ynglingen inlärdes i yrket.

* Utdrag ur dr Sohlmans ofvan anförda artikel voro härförinnan citerade.

En gång fogade händelsen så, att fadren lemnade smedjan och hemmet och gjorde en utfärd på några mil och fick se en — ångbåt. Den gjorde på honom ett djupt intryck. Hemkommen beskref han underverket för hustrun och sonen — ja, afbildade det, så godt han förmådde, på sonens griffeltafla. Nu började äfven gossen på samma tafla rita ångbåtar i oändlighet, men snart också stugor, till och med kyrkor. Fadren hade emellertid flyttat från Medevi och fått anställning som gårdssmed vid Kyleberg hos brukspatron D. Gossen kom derigenom att vidga sin synkrets, fick tillgång på materialier för ritning, öfverförde den ståtliga herregårdsbyggnaden på papperet i många exemplar och lyckades afyttra dem bland gårdsfolket. Händelsen fogade nu så, att gossens anlag för ritning uppmärksammades af fru D. som erbjöd sig att sända honom till Göteborgs tekniska skola; men kort derefter afled den välvilliga fru D., och både gossen och fadren voro alltför tillbakadragna till lynnet att för brukspatron D. ens omnämna det hopp, som den afidna i listiden väckt hos gossen.*

Åren gingo emellertid sin jemna gång; Nyström arbetade flitigt i smedjan för sin utkomst, ritade på lediga stunder och erhöll stundom en hel riksdaler för »en tafla» af någon anspråkslös konstälskare. Men stugan blef honom dock för trång; han greps af längtan att komma ut i världen: han lemnade föräldrahemmet och ankom 22 år gammal till — hufvudstaden. Anländ till Riddarholmen föll snart hans blick på Birger Jarls staty, och detta underverk för honom beskådade han offlåtligt en timma. Utan ringaste svårighet hittade han, enligt de topografiska beskrifningar han inhemtat rörande hufvudstaden, till Söder, der han skulle besöka en släkting, hvilken han ej sett på 16 år, men som han genast igenkände, då han mötte denne på gatan. Han fick snart anställning hos en smed hos hvilken han arbetade ett år, men fann sig ej passande för yrket och lemnade det med hopsparda 70 rdr.

Kärleken till konsten, länge undertryckt, tog nu ut sin rätt. Han ingick vid Fria konsternas akademi och började rita med lif och lust. Snart bemärktes han af välvilliga konstnärer, som öfverraskades af hans flit och stora anlag.

* Brukspatron Axel Dickson infriade sedermera på ett vackert sätt sin frus halfva löften derigenom att han frikostigt försträckte Nyström medel till en utländsk studieresa.

Efter en kort tids förlopp erhöi han 300 rdr såsom uppmuntran eller understöd* — den rätta benämningen har undfallit mig. Så gick hans andra år i hufvudstaden, hans första som lärjunge i konstens helgedom. Men då var också kassan slut. Lefva måste han, men huru? Genom arbete, naturligtvis — och så ingick han på ornamentalsbildhuggaren Hoffmans verkstad, der han under ett år skar i trä; men under detta år kände han sig oförmögen att rita. Året derpå fick han dels för hr Hoffmans, dels för egen räkning skära altarprydnader och kristusbilder. Sedermera fortsatte han som elev i akademiens modellskola, utförde åtskilliga skulpturer i gips och lera och lyckades sälja ett par figurer till hr W. Davidson, hvars yngste son begagnade undervisningen i konstakademien. Efter hand utförde hr Nyström dels för Rörstrands porslinsfabrik åtskilliga grupper, hvaraf hittills fem reproducerats i porslin och hvilka förekomma i handeln, dels för andras räkning åtta särskilda byster. Emellertid upptogo dessa arbeten, nödvändiga för hans utkomst, så mycken tid att han måste försaka konstakademien; likvisst bevisade han prof. Dietrichsons föreläsningar i konst-historia och tog examen i anatomi för prof. Curman. För öfrigt använde han hvarje från utkomstarbetet ledig stund, som han kunde bereda sig, till läsning och studier på egen hand.

Under tiden var det som hr W. Davidson greps af den vackra tanken att på Hasselbacken låta uppresa en Bellmans-staty. Det är ovisst om utförandet af denna idé blifvit anförtrödt åt den unge, föga kände konstnären, om ej han och hr Ernst Davidsön varit kamrater vid konstakademien. Emellertid erhöi hr Nyström uppdraget, åt hvilket han genast med den mest brinnande entusiasm egnade sig. Han började läsa Bellman, studera honom och drömma om honom. Den ena skizzen efter den andra utfördes; men med ingen blef han själf nöjd, och efter hand åstadkommos nitton skizzer under en rastlös sträfvan, natt och dag, för att uppnå det drömda idealet. En modell utförd i kolossal storlek, godkänd af en högt skattad konstnär — som bevisat hr Nyström mycken välvilja** — tillfredsställde dock icke den unge konstnären själf, och den krossades af honom — un-

* Ur konung Carl XV:s handkassa.

(Tillagd anm.)

** Professor J. V. Wallander.

(Tillagd anm.)

der hvilka känslor kan lättare anas än beskrifvas. Men han började genast arbeta på en ny modell; den blef färdig, och äfven den tillvann sig den ofvan antydde konstnärens loford; men snart tillfredsstälde icke hufvudet på denna modell den unge skulptörens konstsinne, och efter ett par dagars djupt begrundande samt efter några dagars hvilolöst arbete blef ett annat hufvud modelleradt, hvilket gaf en ny ställning eller »rörelse», som det lärer beta på konstspråket.

Nu blef den gipsstaty färdig, om hvilken den ofvan anförde konstkännaren har yttrat sig med så mycket loford, och efter hvilken bronsafgjutningen är tagen. På Bellmansstatyns utförande har hr Nyström arbetat i fullt två år. Han har derunder för sin utkomst nödgats tillbakasätta studierna vid konstakademien. Genom Bellmansstatyn har han visserligen förvärfvat sig ett aktadt rum bland våra konstnärer, en vacker bana står för honom öppen, han har ju redan gått långt, han täres af åtrå efter »mera ljus»; men vägen är lång, den är ock törnbeströdd för den medellöse konstnären.

[*P. F. Mengel.*]

(Göteborgsposten den 8 augusti 1872.)

Kunstvereinsausstellung.

(Original-Bericht der »Münchener Nachrichten».)

F. Haben die Werke von Bleibtreu und Klaus mir es in der vorigen Woche möglich gemacht, einen national-gefärbten Bericht über die Kunstvereinsausstellung zu bringen, so könnten mich die Namen der dieswöchentlichen Aussteller beinahe verführen, international zu werden, zumal ich von vergangener Woche her noch die Besprechung der plastischen Werke Nyström's nachzuholen habe. Im Ganzen hatte der schwedische Künstler vier Arbeiten: zwei Büsten, einen schlafenden Adonis und eine Skizze zu einem Denkmal für seinen vaterländischen Dichter Wallin ausgestellt. Die letztere war sicher die gelungenste; die sitzende Gestalt zeigte so schöne und edle Linien wie die ruhig gehaltene Draperie seines Mantels, und sicher ist die Leyer, auf welche sich der skandinavische Psalmist stützt, hier als Dichter-Attribut weit glücklicher angewendet als bei unserm un-

Den till sin fader återvändande förlorade sonen.

Grupp i gips.

(München 1874.)

Hvilande Adonis.

Staty i marmor.

(Rom 1876.)

Modellen belönt i München 1875 med »die grosse Ehrenmünze».

Flicka med fjäril.

Staty i lera.

Utförd i marmor 1876.

(Rom 1876.)

glücklichen Göthedenkmal, dessen grösster Vorzug bekanntlich darin besteht, dass man es wieder einschmelzen kann. Auch der schlafende Adonis ist eine gute Studie nach dem Nackten, doch aber kaum mehr, da der seelische Ausdruck des Schlafenden durchaus nicht zu der Geltung kommt, welche ihn allein zur Führung des olympischen Namens berechtigenden würde.* Die Büsten, ein weibliches und ein männliches Bildniss, dagegen scheinen etwas flüchtig gemacht und auch die Manier, die Augäpfel vertieft, die Pupille dagegen erhaben darzustellen, ist eben keine glückliche zu nennen; sie ist widernatürlich und thut deshalb weh.

(Münchener Bote 1875.)

Kunstvereinsausstellung.

Ein schwedischer Künstler, Namens Nyström, hat vier Arbeiten zur Ausstellung gebracht, welche als Proben einer guten Begabung beachtenswerth sind. Zwei »Porträtbüsten«, einen »schlafenden Adonis« und den Entwurf eines Denkmals für den geschätzten schwedischen Dichter Johann Olaf Wallin (geboren 1779, gest. 1839 als Erzbischof von Upsala). Sinnend und sinnig ist derselbe vom Bildhauer aufgefasst, wie er beschäftigt ist, seine Gedanken zu Papier zu bringen, mit der Linken auf eine Harfe gestützt.

(Münchener Land-Bote 1875.)

Cose d'Arte.

Il signor Nystrom è uno scultore svedese — un uomo che non parla molto bene a dir vero la lingua italiana, ma

* Denna staty var vid tillfället ännu ej fullt färdig.

(Tillagd anm.)

che in compenso ha saputo acquistarsi anche fra noi la nomèa d'un valente artista.

Jeri mattina una sua statua a due terzi del vero — *La vita e i fiori* è partita per Stoccolma dove va ad ornare i saloni d'un infelice, obbligato da mane a sera a torturarsi il cervello per trovar modo di spendere i suoi denari.

È un soggettino da idillio, semplice, grazioso, pieno di casta e soave poesia.

È una giovinetta ritta in piedi in una posa ingenuamente civettuola, che stringe leggermente fra le dita della mano sinistra i vanni d'una farfalla.

Nella destra ha un mazzetto di rose che nasconde dietro la vita. — E la farfalla ingannata sta per spiccare il volo, e andare a posarsi sulle rose di quelle belle labbra...

Il concetto ha permesso al signor Nystrom di distribuire in sapienti proporzioni in nudo e il panneggiamento — lasciando scoperto soltanto il seno, le spalle, e le braccia della bellissima giovinetta.

È ammirabile l'espressione del viso — quell' aria d'ingenuo candore che spira in quei lineamenti infantili.

Oh! se la vita fosse sempre a quel modo!

Anche l'esecuzione è perfetta — purissima la linea — pastose *souples* le carni che paion vive — artisticamente vere le pieghe dell' ampio mantello...

È in una parola una stupenda opera d'arte — che rivela nel signor Nystrom un artista intelligente e coscienzioso.

Gilet.

(Don Pierlongino, Roma, 1876.)

Ett utkast till staty

öfver *Erik Gustaf Geijer*,

utfördt i Roma af den der bosatte svenske bildhuggaren Alfred Nyström, har sedan innevarande månads början varit utställt till allmänhetens beskådande och bedömande i Konstföreningens lokal i Stockholm. Det är åtskilliga år, sedan det första uppropet ställdes till den svenska allmänheten att bidraga till medels insamlande för åstadkommande af ett monument öfver en af vår lärda bildnings mest framstående

Erik Gustaf Geijer.

Projekt I i gips till ett monument.

En face.

Allegorier: Historien, Poesien och Filosofien.

(Rom 1878.)

E. G. Geijer.

Sida I i gips till ett monument.

Profil.

(Rom 1878.)

E. G. Geijer.

Sida II i gips till ett monument.

(Rom 1879.)

män, häfdatecknaren, tänkaren, skalden och tondiktaren Geijer. Ursprungligen lär tanken på att sålunda ära den store hädangångnes minne hafva utgått från en enskild man, brukspatronen Hjalmar Petré å Hammarby i Norrland, hvilken ännu, jämte sådana kände män som statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet F. F. Carlson, ärkebiskop Sundberg, universitetskansleren grefve Hamilton, professor Malmström i Upsala m. fl., tillhör den komité, som nedsattes för att drifva verket igenom och handhafva de medel, som för ändamålet kunnat insamlas. Nu har den samlade summan, elhuru ännu icke fullt tillräcklig, ökats derhän, att man kunnat börja tänka på att verkligen bringa monumetet till stånd, och på uppdrag har herr A. Nyström nu komponerat och fullbordat en skizz till det samma. Då så väl det stora fosterländska ämnet som herr Nyströms behandling af det samma synes oss egnadt att i hög grad intressera äfven en större allmänhet, hafva vi skyndat att i träsnitt söka återgifva den tanke, konstnären framställt i sin bild.

På en sexkantig piedestal, som nedtill genom trappstegsformiga afsatser slutar i en bred och bärig bas, står hufvudfiguren, iklädd sin tids långrock och långbyxor med den sedvanliga vida kappan lätt kastad öfver axlarna, stödd mot en runsten och med venstra handen omfattande en uppslagen foliant, under det den högra, blott till hälften lyft, håller en penna mellan fingrarna, just färdig att skrida till nedskrifvande af de tankar, som den allvarliga men milda, framåt riktade blicken säger oss nu vara häfdatecknaren ingifna. Det är ett inspirationens ögonblick, som härmed är framställt. Runstenen, på hvilken folianten hvilar, tyder för oss, att det hufvudsakligast är ur den nordiska historien, som bilderna framströmma för den skrifvandes inre blick, men det afslagna korintiska kapitälet, som ligger på marken halft bakom på högra sidan om hufvudfiguren, är tillika ett vitnesbörd, att icke håller den klassiska häfden var främmande för den man, till hvars ära monumentet är afsedt.

Låta vi så blicken sänkas från monumentets höjdpunkt, möta vi vid piedestalens fot, på trenne ofvan om trappstegsafsaterna befintliga utsprång, tre qvinnofigurer i sittande ställning. Den, som fått sin plats på framsidan, håller en lyra i sin venstra hand och griper med den högra öfver dess strängar. Det är diktens och musikens genie. Den till höger, med en stjärngloria kring hjässan, sitter djupt

begrundande, med hufvudet stödt mot venstra handen, under det den högra håller en mot knäet hvilande Sokrates-byst och den venstra foten, upplyft, stöder sig mot ett stycke af en afbruten grekisk kolonn. Det är filosofien. Till venster slutligen, med ett af perlor strålände diadem öfver de utslagna lockarna, sitter historiens gudinna och upptecknar med sitt stift männens dater på en af venstra handen uppburen och öfver knäet utbredd pergamentsrulle. I dessa tre ha vi således representanterna för alla de lärda och vittra idrotter, som särskildt voro utmärkande för den mångsidige Geijer. Dermed att diktens och musikens genie fått den främsta platsen, under det att historiens och filosofiens blott delvis äro synliga för den, som framifrån skådar monumentet, har naturligtvis icke varit meningen att tillerkänna Geijer någon högre rang såsom skald och tonsättare än såsom historieskrifvare och filosof. En sådan uppfattning vore allt för oriktig. Utan tvifvel har konstnären derimot med denna anordning afsett att genast vid första ögonkastet låta betraktaren få Geijer hel framför sig, i det att tänkandets och häfdatecknandets allvar ligger uttryckt redan i hufvudfigurens ställning och handling, medan sångens mera glada konst, som icke samtidigt der kunnat få en plats, har sin särskilda representant just på monumentets framsida. Från rent konstnärlig synpunkt synes oss också dermed en lämplig afvägning vara vunnen, i det att den eteriska, bevingade sången nu liksom lättar och lyfter det helas allvarliga tyngd. Så sedt, skulle redan i denna anordning kunna sägas ligga en förtjenst.

Åt piedestalen i dess helhet, som med fördelen af en jämn och lugnt harmonisk resning från en bred, gedigen bas förenar egendomligheten af en sexkantig form, något som hittills, så vidt vi veta, ingenstädes inom Europa har sin motsvarighet, synes konstnären för öfrigt ha egnat en omsorg, som är värd allt erkännande; ty det skulle ovillkorligen i längden varda ända till leda uttröttande, om vi ständigt och jämt under de minnesstoder, vi förmå åstadkomma, skulle få se dessa vanliga små runda eller fyrkantiga piedestaler, som utan allt organiskt sammanhang med den bild, de bära, sticka som pinnar ur jorden och endast ha sin bastanta materia att tacka för, att de verkligen kunna uthärda den tyngd, under hvilken de stå. Det behöfves t. ex. blott att kasta en blick på Karl den tolfte staty i Kungsträdgården för att komma under fund med, hvilken bety-

E. G. Geijer.

Hufvudfigur i gips till ett monument.

Gjuten 1888.

(Rom 1880.)

delse piedestalen — hur i rent bokstaflig mening underordnad denna än måste vara — verkligen har för ett monument och huru intrycket af det hela kan mattas, ja, i grund förstöras, genom en piedestal, som i form och storlek icke motsvarar sitt ändamål. Hvad som står på dålig grund — det veta vi af gammalt — står sig icke i längden bra.

Åsynen af Geijer-skizzen, som så präktigt uppbäres af sitt rika och i arkitektoniskt hänseende väl afvägda underlag, bör för den skull, föreställa vi oss, synnerligen tilltala särskildt oss svenskar, som i det hänseendet hittills fått nöja oss med en torftighet, större än vi bort. Hur strängt symmetriskt den än reser sig, verkar den dock icke enformigt. Omväxlingen i de tre kvinnofigurernas hvarandra olika handlingar, kroppsställningar och klädedrägtsdraperier upphäfva en sådan verkan. Blott en sådan småsak som de två korslagda lagerkvistarna öfver Geijers namn motverkar också det intryck af enformighet, som sträng symmetri annars kan medföra, på samma gång som dessa lagerkvistar verka förmedlande för ögat från mångfalden der nere till enheten der uppe. Genom dem går, så att säga, hela underlagets koncentration imot hufvudfiguren, som dock är och förblir *hufvudfigur*. — —

Skizzen, med piedestal och allt, har 6 fots höjd, hvaraf 2 fot komma på hufvudfiguren, utgörande detta en tredjedel af den storlek, som för utförandet är afsedd. Upsala är platsen, der Geijer-monumentet skall resas. Förmodligen kommer det att blifva på en öppen plan framför hufvudfacåden af det väntade nya universitetshuset der. Förr än denna byggnad blifvit färdig och dess omgifningar ordnade, torde det dock vara svårt att afgöra, huruvida här vore rätta platsen. En annan plats lär ock vara påtänkt, nämligen framför Carolina rediviva vid Drottninggatans slut.

(Hemvännen, oktober 1878,
med illustration af statyn öfver *E. G. Geijer*.)

M. Alfred Nyström, sculpteur suédois, fixé à Rome depuis plusieurs années, vient de terminer un groupe: *Agar et Ismaël dans le désert*; il l'expose dans son atelier. M. Nyström a représenté la servante d'Abraham agenouillée sur le sable du désert et soulevant du bras gauche le corps épuisé de son enfant. Agar, les yeux levés vers le ciel,

sembra adresser au seigneur une prière; de sa main droite elle présente à boire à Ismaël. La composition est très-simple et l'artiste a exprimé avec beaucoup de naturel et de briosité l'abattement de l'enfant.

Nous avons remarqué dans l'atelier de M. Nyström divers ouvrages en cours d'exécution ou terminés, qui nous semblent dignes d'attirer l'attention: un *buste de jeune Napolitaine* et une *dame romaine sortant de l'église*, figure de demi-grandeur d'un mouvement élégant.

(L'Italie, Rome, 1881 [?].)

Alfredo Nystrom.

Scultore Svedese.

Fra gli espositori stranieri della nostra Mostra artistica uno che si è fatto più di altri notare pei suoi lavori scultorii è senza dubbio Alfredo Nystrom di Stockolm, che da sette anni è in Roma per perfezionarsi sempre più in quell'arte che già tanto gloriosamente esercita.

Egli ha esposto tre suoi lavori: due busti ritratti, e una grande statua in gesso, più grande del naturale, rappresentante I. O. Wallin, illustre vescovo svedese e notissimo poeta e autore pregevolissimo dei canti popolari sulla libertà della chiesa. — —

È vestito degli abiti vescovili ed una croce appesa ad una catena d'oro gli scende sul petto. Da un lato ha una lira davidica, emblema de' suoi canti.

Tutto l'assieme della figura maestrevolmente disegnato; al subito osservarlo si distingue sull'uomo volgare.

Il suo sguardo rivolto verso il cielo vi mostra che le sue ispirazioni vengono dall'alto e al cielo chiede l'elevatezza de' suoi concetti, la dolcezza dei versi.

L'artista Nystrom in questa sua opera non ha ritratto soltanto l'uomo, ma il di lui genio, la dottrina, la religione che professava.

La statua del Nystrom è collocata a destra di chi entra nella sala A dei gessi.

Altri due suoi lavori di minore importanza, ma non meno accurati del precedente, sono a poca distanza; un ritratto in busto rappresentante il filosofo svedese E. G. Geyer, già professore all'Università di Upsala, il busto d'una giovinetta, e il ritratto in basso rilievo di un'altra.

Religionen.
Eskiss i lera.
(München 1873.)

Altre opere, pure d'importanza, stanno in corso di lavoro nel suo studio, fra cui due figure di donne, modellate maestrevolmente e un giovine dormiente che ricorda le statue antiche.*

Desiderando far conoscere ai nostri abbonati d'Italia il talento e le opere del nostro valente scultore, gli abbiamo chiesio il permesso di riprodurre la sua statua del vescovo Wallin ed avendolo ottenuto ci siamo fatti un merito di corredare il nostro numero d'oggi — —

A. S.

(Fornarina, Roma, 4 Marzo 1883.)

International exhibition of fine arts in Rome 1883.

Roaming through roman studios.

No. 3.

In the aims and objects of these articles we have no circumscribed motives. Art is catholic, universal. We therefore roam through Roman Studios in a cosmopolitan spirit — in that broad and generous spirit that should ever prevail in relation to and for the support of Art.

On this occasion we find ourselves in the Studio of the sculptor Afr. Nyström No. 204 via Nazionale.

Sweden has taken high rank in the Artworld, and particularly in sculpture, as our readers thoroughly comprehend.

In this Studio we see the evidences of work for »orders», and not for killing time. A Studio full of the Artist's productions does not imply a profitable place.

Where the work comes and goes, there is the mundane paradise of the Artist. And where this coming and going prevail, you may be sure of the Artist's merit.

Of the merit of Signor Nyström we will let his works speak in Rome, albiet not as loudly as we would wish, nor as extensively as in his native land.

The first subject attracting our attention in this Studio is an ideal one of »*Spring*». An almost nude figure, life

* Adonis.

(Tillagd anm.)

size, of a vestal girl stands in graceful pose, presenting the soft semi-undefined lines of that period of youth and beauty which are so chastely attractive and sweetly pure in their rotundity and approach to mature womanhood.

Such an ideal »*Spring*» in the form divine is a marble idyl breathing freshness and fragrance, if we may be permitted the expression of our admiration.

The lines of beauty are enviable to one imbued with a Hogarthian »love of the curve and grace that inspire», as a bard has said.

In the uplifted hand reaching towards the released braid of hair are the early season's gift of flowers taken from the downward hand which, typical of Spring's generosity, holds forth another floral gift.

Easy in pose, with a part of the limbs draped, as Spring suggests, this figure at once tells its own theme. Near the feet, and behind, is the trunk of a tree typical of the Winter just passed, and around it are flowers suggestive of the Spring just come. It is a work at once original and true. No modern Greek, no modern Roman, and above all no modern French *technique* dominates the figure.

This work »*Spring*», has been purchased by Signor Alfred Brink of Stockholm, a wealthy excellent merchant.

Another subject, yet in model plaster, is »Hagar in the Wilderness». What a world of love, pride and joy are here. The touching lines of the American poet N. P. Willis at once appeal to our sympathies, and we see Hagar expressing her great emotions. O what will not constant woman do for love? — Set her the task — virtue approving, — and there is not a high thing under Heaven her pride oe'rmastereth not!

Last Sunday, the 4th in Lent, we read St. Paul's Epistle to the Galatians, and there is the brief history of Hagar the bond woman. The allegory of the two Testaments are there given.

Signor Nyström has conveyed the moment when Hagar, with her prostrate scarcely pulsating child, has found the water and expressed to Heaven her gratitude. Did not Hagar receive the water in the palm of her hand? The Artist has made her hold a small round Oriental bowl. Did not the child smile, looking up in the mother's face when the water was brought? Perhaps in the marble these points will be developed. The theme is a truly touching one, and

Hagar och Ismaël i öknen.

Grupp i gips.

Utförd i marmor.

En face.

(Rom 1884.)

Hagar och Ismaël i öknen.

Grupp i gips.

Utförd i marmor.

Profil.

(Rom 1884.)

in the *forte* of Signor Nyström, whose works chiefly lead towards the sacred rather than the profane. But Hagar is truly depicted in the joy of the moment the Artist also seems to have been inspired with.

»For ah! the beloved at length has come,
Like the breath of May from afar,
And my heart is lit with her gentle eyes
As the heavens by the evening star.»

We next see a Greek Fisher-girl seated on a rock by the sea. It is simplicity and truth itself. Indeed, the features in this concientious Artists' entire works are simplicity and truth unadorned. We pause and ask,

»But who is this with tresses flowing,
Flashing eyes and forehead glowing?»

We next come to a reposing reclining Adonis. It is in marble, and conveys the beautiful, the graceful attributes of Adonis in an easy negligent attitude of sleep after a period of activity. One arm partly under his head, and one leg slightly drawn up, Adonis reclines on his mantel, the very embodiment of manly beauty and grace.

Near his outstretched prostrate hand is a poppy, — subtle agent of sleep — and around are the blades of that soft turf that made a couch for the hero of hearts and the wooed one of Venus. It is a pretty poem garnished with an Artist's happy conceit. Glancing around we come to a number of busts significant of the winning work we have already alluded to. —

»*January*» is another ideal theme of Signor Nyström, but is hardly up to the standard of »*Spring*». It lacks suggestive detail an amplified expression of the primary month of the year. It requires more poetic breadth and freedom which the marble even cannot give. We would commend that it be remodelled.

But of the greater works of Signor Nyström we would speak and therefore cross over from his Studio to the International Exhibition.

The bust of the eminent philosopher and professor at the University of Upsala attracts us. It is possessed of the rare qualities of a true likeness in marble, a finished piece of sculpture and a decided *chef d'œuvre* of Signor Nyström.

On this portraiture in marble Signor Nyström may rest his reputation.

It occupies a prominent place in the International Exhibition and the Northmen whom we have met and who have seen the living philosopher, have invariably said: »Behold, there he is again!»

What better criticism from his countrymen to Signor Nyström?

In this Exhibition he has four works, but we select only one for our pen and our pencil as may be here seen in our illustration this day.

We now come to the subject of our spirited illustration and the chief work of Signor Nyström, which attracts much attention in the International Exhibition, as it stands out amidst the ideal, and the *genre*, as a living, breathing theme of a renowned divine and poet.

It represents the celebrated Archbishop J. O. Wallin of Sweden, born in 1779, died in 1839.

At once the Artist presents to our view the calm inspiration of a profoundly zealous man in all the salient attributes of the good and the true. We see him in the moment of inspired composition over one of those poems, psalms or hymns of the Swedish Church, which in their simplicity, energy and earnestness have marked the character of Bishop Wallin.

We at once turn our ear to the recollection of the pious earnest Swedes who in their simplicity render choral tribute to their God and their Country in a poetic strain that ever awakens memories of the great Wallin and his force of Faith.

Signor Nyström has embodied the vigor, the energy and solidity of the man, with the mentality and the *morale* of the poet. Evidently the Artist was touched by the fire of the Archbishop.

Purity of facial expression; a mouth typical of language; eyes Heaven-wards; heroic, poetic pose; massive manliness, yet reliant faith in the accessory of David's harp, are before us in the entire composition that Romans might envy and Swedes enjoy.

In a model it presents some defects, — spots on the sun, as it were — which in the marble may be remedied. For example, the drapery. We are strongly inclined to the belief that on the right-hand side of the figure the drapery

E. G. Geijer.

Projekt II.

(Rom 1879.)

Idyll.

Staty i marmor.

(Rom 1880.)

Vid hafvet.
Grupp i marmor.
(Rom 1881.)

Fiskarflicka från Amalfi.

Statyett i marmor.

Rom 1883.

Vaktande amorin.

Staty i gips.

Utförd i marmor 1877.

(Rom 1876.)

Aurora.
Statyett i marmor.
(Rom 1878.)

Våren.
Staty i marmor.
(Rom 1881.)

should be fuller in its folds, and less full in the front between the knees. In the front there is a heaviness by a too numerous massing of curves, and on the side there is a paucity. These alterations made, and the *ensemble* will be perfect.

In conclusion, we would say that Signor Nyström is the accredited Artist of Sweden to Rome by that public-spirited gentleman of Sweden Axel Dickson, who also sent Signor Nyström to Munich.

We are pleased in chronicling this, for it is a happy co-relative national and private enterprise with that of Axel Dickson's brother, who sent out in the cause of intelligence the renowned Nordenskiöld. We are no less pleased in the essay of »*The Italian Times*» on this occasion in presenting to the public the first of a series of pen and pencil illustrations of our roaming through Roman studios, marked by a spirit and intention purely *con amore* for the promotion of interest in our resident Artists, native and foreign, and our excellent engravers.

(The Italian Times, Roma, March 10 1883,
med illustration af statyn öfver J. O. Wallin.)

L'esposizione

di belle arti in Roma.

Scultura — Sala A (Gessi).

Lo scultore svedese *Nystrom, Alfredo*, ha esposto due lavori di un merito serio.

Il primo al n. 3 è un ritratto di *E. G. Geyer*, l'altro al n. 4 è quello di *I. O. Wallin*, vescovo svedese.

Il primo benchè sia un semplice busto, dimostra luminosamente che chi ne è stato l'autore, è artista di primo ordine.

In generale gli artisti stranieri nella plastica peccano stranamente di convenzionale, e nelle loro composizioni puzzano sempre un tantinello di tragico.

L'egregio artista svedese non ha tale difetto: egli è del tutto scevro di ogni sorta di convenzione, e si presenta agli occhi del critico con una forma vera e con un concetto saliente.

Difatti se nel ritratto e nel busto, l'artista ci fa una testa vera; la sua figura, benchè decorativa, non solamente è vera essa pure per la forma, ma vi dà una linea senza nessun artificio di composizione e si presenta spontanea; come veramente deve essere la vera scultura moderna.

Il vescovo si presenta seduto sopra ad uno sceglio.

La testa è alzata, il braccio destro poggia sul ginocchio destro che è più alzato del sinistro; nella mano destra, tiene una penna. Il sinistro braccio, piegato, poggia sopra un'arpa e colla mano tiene un libro.

Il costume di questa figura è da prete, con calzoni corti e lunghe calze. L'avvolge poi in buone pieghe un mantello che scende dalla spalla destra; e finalmente ha al collo una catena alla quale sta appesa una croce.

Il concetto di questa figura è di persona che s'ispira, senza però cadere nella solita ostentazione.

Dal lato plastico ha un buonissimo insieme, e anche buoni dettagli, anzi di questi ci occuperemo un pochino.

La testa principalmente è modellata molto largamente, e denota che il suo autore è artista che sprezza gli inutili particolari per conservare un giustissimo insieme, e una buona macchia di chiaroscuro.

Le mani sono quasi interpretate come la testa, e così invece d'essere due mani fredde, aiutano a svolgere colla loro febbre di vita il sentimento della statua.

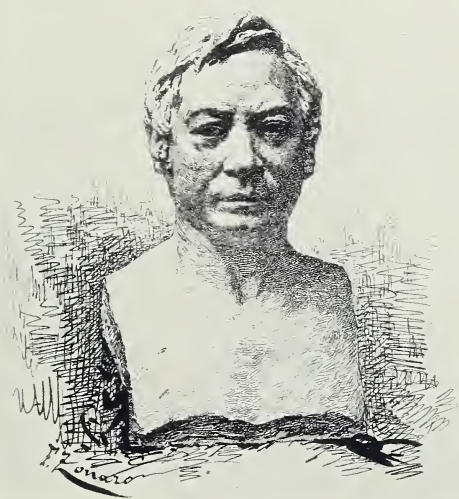
Le gambe, benchè si presentino con una linea molto scabrosa, perchè scarsa di artificio, pur tuttavia essendo vere, stanno benissimo.

Venendo a parlare del carattere delle pieghe, tanto della giubba che de' calzoni e del mantello, bisogna dire, che se un pochino possono sembrare dure, tenendo conto però che la figura ha scopo decorativo, questi difetti cessano d'essere tali, ma invece divengono buone qualità le quali dimostrano l'artista capace a rendere ragione di tutto.

Ed ora che abbiamo finito di parlare dei lavori di questo distinto scultore svedese, che tanto onore fa alla sua patria, mentre lo ringraziamo di aver risposto all'appello fatto da noi Italiani all'arte Internazionale, lo incoraggiamo a proseguire su quella strada in cui già cammina tanto bene.

Cesare Olati.

(La Lega, Roma, 17 Marzo 1883.)

Porträtt.

Byst i gips.

(Rom 1881.)

Porträtt.
Byst i gips.
(Rom 1880.)

Porträtt.

Byst i gips.

(Stockholm 1886.)

Porträtt.

Medaljong och bröstbilder.
(Rom 1877 och Svendborg 1885.)

Alfredo Nystrom.

(Scultore Svedese.)

Nello scorso numero del nostro giornale, la mancanza di spazio c'impedì di poter riprodurre la statua dello scultore svedese signor Alfredo Nystrom, mentre ne facevamo un cenno d'illustrazione.

Ripariamo alla mancanza ripetendo parte del nostro articolo che riguardava la suddetta statua e aggiungendo due parole sull'erma rappresentante il filosofo svedese E. G. Geyer opera anche questa eseguita con molta maestria.

L'espressione del volto di quest'erma ha vita, sentimento e un tocco mirabile.

La nota caratteristica dell'aspetto del filosofo è indovinata.

Il filosofo E. G. Geyer era già professore a Upsala. Altri due lavori di minore importanza, ma non meno accurati rappresentano, uno un ritratto di una giovinetta italiana, l'altro una signorina svedese.

L'opera più grandiosa e che presentava maggiore difficoltà nell'esecuzione è la statua in gesso rappresentante I. O. Wallin, illustre vescovo svedese, notissimo poeta e autore pregevolissimo dei *Canti Popolari* sulla libertà della Chiesa.

La faccia del Wallin è bellissima, espressiva, parlante.

I. O. Wallin nacque in Svezia nell'anno 1789 e morì nel 1839; era capo supremo della chiesa svedese e stimato pe'suoi scritti non meno che per le sue virtù.

Il vescovo è seduto e sta in attitudine di chi scrive ispirato dall'estro poetico; ha nella sinistra un libro e regge una penna con la destra.

È vestito degli abiti vescovili ed una croce appesa ad una catena d'oro gli scende sul petto. Da un lato ha una lira davidica, emblema de' suoi canti.

Tutto l'assieme della figura monumentale è maestrevolmente disegnato; al subito osservarlo si distingue l'uomo illustre sull'uomo volgare.

Il suo sguardo rivolto verso il cielo vi mostra che le sue ispirazioni vengono dall'alto e al cielo chiede l'elevatezza de' suoi concetti, la dolcezza dei versi.

L'artista Nystrom in questa sua opera non ha ritratto soltanto l'uomo, ma il di lui genio, la dottrina, la religione che professava.

La statua del Nystrom è collocata a destra di chi entra nella sala A dei gessi.

Il signor Alfredo Nystrom è uno scultore svedese, non sconosciuto in Roma dove ha più volte esposto i suoi lavori. E noi ricordiamo di aver veduto circa tre anni fa nel suo studio un bellissimo gruppo rappresentante Agar ed Ismaele nel deserto.

Ora il nostro scultore ha eseguito espressamente per la Esposizione internazionale i lavori dei quali abbiamo parlato sopra.

Guardando bene la grande statua del Wallin l'occhio critico dell'artista può rinvenirvi un piccolo difetto, quello di un poco di povertà e crudezza nelle pieghe. Così si richiederebbe un poco più di svolgimento di pieghe nel lembo del manto che posa sul ginocchio sinistro, e un poco più sull'omero destro. Si comprende che il signor Nystrom potrà di leggeri correggere queste piccole mende quando dovesse ritoccare la statua che noi abbiamo illustrata e che abbiamo meritamente lodata.

A. S.

(Fornarina, Roma, 18 Marzo 1883,
med illustration af statyn öfver J. O. Wallin.)

Prima Esposizione di Belle Arti

in Roma, 1883.

— E questo N. 2?

— Per carità, non lo guardi: è una caricatura. Il Trabucco sotto pretesto di glorificare Garibaldi, gli ha fatto un tiro birbone. Scommetto che se don Margotti fosse nato colla bossa della scultura, non avrebbe trattato peggio l'eroe di Caprera. I numeri 3, 4, 6 e 12 sono lavori d'uno scultore svedese, Alfredo Nystrom. E' uno di quei tanti eletti ingegni del nord che colle loro opere smentiscono la famosa teoria dell'influenza del clima sul genio. Questo si manifesta dappertutto, anche fra le nebbie e i ghiacci eterni.

Bad vid Tibern.

Hebreisk qvinna från Ghetto i Rem.

Staty i gips.

Utförd i marmor.

(Rom 1879.)

Certamente esso ha bisogno di essere posto a contatto col caldo sole d'Italia e di Grecia perchè si sviluppi e si manifesti: ma lo studio dei grandi monumenti dell'arte antica e di quella rinascimento rimarrebbe sterile se non cadesse sopra un terreno già fecondato dal genio. I quattro lavori del Nystrom rivelano nell'artista svedese una rara conoscenza dell'arte del modellare. Il N. 1 (un ritratto) è modellato con mano sicura: il N. 2 (un vescovo scozzese) è concepito con fare largo: i numeri 6 e 12 sono i ritratti di due giovinette. In essi c'è grazia, soprattutto una purezza di linee che innamora.

Emilio Del Cerro.

(Gazetta d'Italia, Roma e Firenze, 4 Aprile 1883.)

Svenska konstverk i Roma.

Roma, den eviga staden, dit främlingar från alla verdens delar resa att studera antiken och dess konstverk, har nu för första gången ordnat en modern allfolklig konstitställning, vid hvilken emellertid Sverige af flera skäl är fåtaligt representeradt. Dock har en af våra konstnärer, bildhuggaren Alfred Nyström, tilltrött sig att der uppträda med icke mindre än fyra arbeten och lyckats ådraga sig en smickrande uppmärksamhet. Ett af dem, en byst föreställande Erik Gustaf Geijer, har antydningssvis blifvit i franskt manér aftecknad i konstnärsbladet *Fornarina*, och en annan, som visar oss ärkebiskop Wallin såsom psalmist, är afbildad i den engelskt-romerska tidningen *Italian Times*. — — Detta träsnitt, som i och för sig är ett vackert, något egendomligt prof på italiensk konst, upplyses vara nummer 1 i en följd af teckningar, som *Italian Times* vill meddela från inhemska och främmande konstnärers verkstäder. Det är en utmärkelse också detta, att ett svenskt arbete fick öppna serien.

I texten härtill säger vår engelskt-italienska samtida, att Wallins-statyn är Nyströms förnämsta arbete och ådrager sig mycken uppmärksamhet på den stora utställningen, der det framstår lifslevfande, halft ideal, halft *genre*, en lyckad bild af biskopen och skalden.

Värmd af Wallins egen glöd, har Nyström vetat i bilden förena mannens kärnfasta kraft med skaldens rika be-
gåfning och sedliga allvar.

Bland dessa och andra loford inflätar bladet några er-
inringar, påpekar, som det uttrycker sig, några »fläckar hos
solen». Anmälaren är icke rätt nöjd med draperiet, som
borde på högra sidan falla i rikare veck och göras mindre
fylligt mellan knäen. Framsidan tynges af alltför många
båglinier i förhållande till sidorna. Vill konstnären härut-
innan göra små ändringar i modellen, innan han, såsom
Italian Times antager, hugger den i marmor, bör det hela
bli utmärkt.

En annan italiensk tidning, det ofvannämnda konst-
närshbladet *Fornarina*, sysselsätter sig i två på hvarandra
följande nummer med detta och andra arbeten af Nyström,
hvarvid Wallins-stoden särskildt prisas för arbetets ovanligt
sköna, uttrycksfulla och talande drag.

I *Gazzetta d'Italia*, stor, daglig italiensk tidning, börjas
en ledigt skrifven redogörelse för ett besök i den första
konstutställningens »sal A» med en anmärkning, att der
förekomma alltför många prof på godtköpskonst, men an-
mälaren tröstar sig med att, då ju litet hvar vill hos sig ha
ett konstverk i marmor, men icke alla ha råd att köpa det
utmärktaste och dyrbaraste, så har också den »merkantila
konsten» sitt berättigande. Derefter kastar anmälaren en
blick på bilden n:r 1, som han ej rätt förstår, och på n:r 2,
som är en osmaklig karrikatur. Från dessa arbeten, som
båda äro italienska, kommer han sedan till n:r 3, 4, 6 och
12, samtliga utstälde af den svenske bildhuggaren Alfr. Ny-
ström. Denne är, säger vår italienske konstkritiker, en af
nordens många utvalde, som genom sina verk vederlägga
åsigten om luftstreckets inverkan på snillet. Detta röjer sig
till och med i eviga isars grannskap, om det än behöfver
för sin utveckling och sitt fullkomnande träda i beröring
med Italiens och Greklands varma mark; men studiet af den
antika och den föryngrade konstens storverk blefve gagnlöst,
om ej jordmånen vore beredd och snillegåfvan förefunnnes.
Nyströms fyra nummer visa en sällsynt insigt i modellerings-
konsten.* Derefter säger anmälaren några vänliga ord om
hvar och ett af Nyströms nummer och berömmar särskildt
den storslagna uppfattningen af Wallins stod. — —

* Konstnären anser ~~detta~~ detta allt för välvilligt sagdt.

(Tillagd anm.)

J. O. Wallin.

Staty i gips.

(Rom 1883.)

En af de italienska tidningarna erinrar om, att Nyström för sin utbildning närmast har att tacka herr Axel Dicksons mecenatskap, och påpekar, att denne herr D. är nära frände till herr Oskar Dickson, hvilken, såsom romarne noggsamt känna, till stor del bekostat Nordenskiölds ishafsfärder, och i denna sammanställning finner tidningen anledning till några smickrande ord om dessa gynnare af konst och vetenskap.

Då vi i italienska blad fingo se ofvannämnda arbeten omtalade och delvis afbildade, tilläto vi oss tillskrifva konstnären för att bland annat höra, huru han sjelf var belåten med träsnittet i *Italian Times*. Han skickar oss välvilligt för jembforelse en större fotografi af stoden och tillägger, att sjelfva porträttet icke tillfredsställer honom i afbildningen och att »ett stycke af draperiet vid harpan är i skuggan utesluten» i träsnittet, med hvilket han i öfrigt tyckes vara nöjd.

Herr Nyström är nu bosatt i Roma. — Nyligen har han till Sverige hemsändt ett par arbeten i marmor, inköpta af fabrikör Wirén och nu utställda i Stockholms konstförening. Senast har han i marmor utfört »Våren», en fager stående kvinna som smyckar sig, och hvilken bild särskildt berömmes af *Italian Times*. Grosshandlaren Alfr. Brinck i Stockholm lär vara »Vårens» lycklige ägare.

(Allehanda för folket den 27 april 1883,
med illustration af statyn öfver J. O. Wallin.)

Alfred Nyströms skulpturutställning.

Bland de många utställningar, som under senaste tiden förekommit i hufvudstaden och hvilka väckt ett här mer än vanligt intresse för bildande konst samt lemnat allmänheten tillfälle att taga kännedom om ganska olika konstriktningar, är också den uppvisning af egna arbeten som bildhuggaren *Alfred Nyström* anordnat vid Klara Strandgata, i hörnet af Kungsgatan. Han har här på ett ställe sammanfört sina förnämsta verk sedan halft annat årtionde till baka, således dem han utfört dels i München, dels i Roma, på hvilken senare plats han uppehållit sig i många

år, till dess han sistlidet år återvände till norden, sannolikt dock endast för att snart å nyo begifva sig till södern.

De nu utställda konstverken förete arbeten af ganska olika slag och visa mer än *en* sida af Alfred Nyströms konstnärskap. Det strängt anlitade utrymmet i Dagbladet medgifver icke att för närvarande göra någon genomförd granskning af de särskilda arbetena, men då utställningen, efter hvad som uppgifves, icke kommer att hållas öppen många dagar ännu, torde det vara nödvändigt att åtminstone i korthet beskrifva de förnämsta bilderna och gruperna. — —

Den förnämsta, om ock icke den största gruppen är *Hagar och Ismaël* i öknen. Gruppen är utförd i marmor. Hagar knäböjer i ökensanden, lyfter blicken mot höjden, i det hon håller hufvudet upprätt, något tillbakaböjdt. Hon uttrycker otvifvelaktigt sin tacksamhet för den gudomliga nåden som skyddar henne äfven i öknen. Utsträckt i hennes sköte hvilar Ismaël i en ställning och med ett ansigtsuttryck som angifver stor utmattning. Hagar, som med venstra armen understöder sonen, håller i sin högra hand en skål och är i begrepp att med en dryck vatten vederqvicka honom. Ismaël är utan kroppsbedäckning. Hagar är klädd i tunika och turban. Den pyramidaliskt sig höjande kompositionen är hållen mycket enkel, med regelrätt iakttagna linier, och det hela utmärker sig för behagligt, plastiskt lugn.

En annan grupp, af vida större mått, är den ännu blott i gips gjutna kolossala *Wallin-stoden*, hvilken fans redan för två år sedan på den stora konstutställningen i Roma. I motsats till den realistiska enkelhet, som utmärker Hagar och Ismaël, har konstnären i Johan Olof Wallins framställande ansett sig böra inlägga en mera sinnebildlig uppfattning af den stora psalmdiktaren och har därför försett honom med en storartad harpa, på hvilken den sittande figuren stöder venstra armen, hvars hand håller en bok, under det högra handen, hållande en penna, hvilar på knät. — — Den J. O. Wallin, som här framställes, är den store psalmisten, och emedan han såsom sådan kallats »Davidsharpan i norden», så har konstnären ansett sig böra låta en harpa få del i figurens utrustning. — —

Det största arbetet på utställningen är ett storartadt utkast till ett *nationalmonument*, som väl tarfvar sin särskilda beskrifning. Sjelfva grundplatån bildar en mindre, sexkan-

Projekt till ett nationalmonument öfver svenska
skaldar.

Gips.

(Svendborg 1884, 85.)

tig, låg terrass, med stora halfbågslinier, indelade i trapp-afsatser, med hörn för sex byster. Öfver denna plåtå höjer sig en terrass med dubbelsprång, som bilda poster för allegoriska figurer, och inuti denna terrass befinner sig en triangel, på hvars tre hörn också stå mindre grupper och sinnebildliga figurer, motsvarande de på nedersta terrassen uppställda bysterna. Inuti den äfven här återkommande sexkanten reser sig sjelfva »lifvet» af fotställningen, hvars öfre gesims bilda halfkapitäl. Och på det hela stå två kolossala figurer. Detta hör till den arkitektoniska anordningen. Till skulpturorneringen höra de ofvan nämnda, på den nedersta terrassens hörn ställda bysterna, hvilka konstnären tänkt sig såsom framställande O. v. Dalin, Leopold, Kellgren, Oxenstjerna, Franzén och Geijer. De allegoriska figurerna på den högre terassen skola, enligt konstnärens åsigt, återgifva *historiens gudinna* med en genie eller kanske två historiens genier, af hvilka den större, sittande och försedd med vingar, håller i venstra handen en tänd fackla samt med den högra ett pergament, å hvilket den mindre genien, stående, inskrifver skaldens namn. På samma terrass åt en annan sida sitter *skaldekonstens* ungdomliga gudinna, och åt ett tredje håll synes *filosofien*, framställd såsom en äldre qvinna. De ofvan nämnda mindre grupperna föreställa *sången*, här framställd i två sjungande barnfigurer, den högre *kärleken*, återgifven i Amor och Psyke, samt *belöningens genius*, som delar ut lager. För öfrigt finnes å sockeln plats för medaljongsporträtt af skalder. De stora figurerna på toppen af monumentet skola framställa *Tegnér* och *Wallin*, af hvilka den senare stående stöder sig med venstra handen på ryggstödet af den stol, i hvilken Tegnér sitter, med det ena benet lagdt öfver det andra, i lugn ställning, eftertänkande, under det konstnären tyckes hafva tänkt sig Wallin såsom talare.

Utställningen innehåller för öfrigt åtskilliga andra figurer, dels i gips, dels utförda i marmor, bland hvilka uppmärksamheten i synnerhet fästes vid den »sofvande yngling», för hvilken hr Nyström erhöll stora hedersmedaljen i München.

Inträdesafgiften är af utställaren välvilligt anslagen alldeles oafkortad till förmån för det i frågasatta konstnärshuset. — —

(Stockholms dagblad den 13 maj 1885.)

Kunstudstillinger i Stockholm.

Blandt de mange ovenfor nævnte Udstillinger har Billedhuggeren Alfred Nystrøms Udstilling af egne Arbeider vakt mere end almindelig Interesse. For det Første findes her paa eet Sted samlet en Kunstnerproduction, der spænder over en Periode af 15 Aar, og for det Andet har Kunstneren i alle disse Aar levet og arbeidet i Udlandet, dels i München, hvor han fik Hædersmedaille for »En sovende Yngling», dels i Rom, hvor hans Atelier stadig besøgte af Fremmede, og hvor han i 1879 modellerede den særdeles vellykkede Portraitbuste af Kronprindsen i upländsk Dragonuniform.

Hvem kjender vel ikke Nystrøms Bellmansstatue paa Hasselbacken? Han var endnu Elev af Kunstakademiet, da han udførte den og modtog saa stor og fortjent Anerkjendelse. Med Rette satte man dengang store Forventninger til hans Talent, og det er en mangesidig og rig Virksomhed, han siden hiin Tid har udfoldet. Foruden den allerede nævnte »sovende Yngling» findes der en Gruppe i Marmor, forestillende »Ismaël og Hagar i Ørkenen». Kunstværket udmærker sig ved smukke Linier og gjør et behageligt Indtryk ved sin fordringsløse, naturlige Opstilling.

En anden colossal Statue i Gips af Wallin, som for to Aar siden var udstillet i den nye Kunstudstillingsbygning i Via Nazionale i Rom, er forsaavidt en Modsætning til det forud omtalte Arbeide, der som mere realistisk i hele sin Opfattelse staaer vor Tids Smag nærmere. Johan Olof Wallin fremstilles som den store Psalmedigter, »Davidsharpen i Norden», med Harpen, paa hvilken den siddende Figur støtter den venstre Arm. Det største Arbeide i Samlingen er et storartet Udkast til et Nationalmonument for svenske Digtere, der imidlertid vilde blive for vidtløftigt at beskrive her med dets mange Hermer, allegoriske Figurer og Medaljoner. Det Hele er fiint tænkt og gjør et imponerende Indtryk. Blandt de øvrige Sager findes Udkastet til Geijermonumentet med tilhørende Skitser, »En Fiskerpige fra Amalfi», »Ventende Amarin» i Marmor, som under Udstillingen er bleven solgt, o. m. fl.

Projekt till en fontän.

Gips.

(Rom 1881.)

Hafsjungfru i lek med en vattendrake.

Hufvudfigur till en fontän.

(Stockholm 1886.)

Fontän vid Svendborg i Danmark.

Gjuten 1886.

(Stockholm 1886.)

Det svenske Akademi har i sit sidste Møde agereet⁺
Billedhugger Nystrom og udnævnt Maleren Julius Kronberg
till Viceprofessor.

I.

(Berlingske Politiske og Avertissements Tidende,
Kjøbenhavn, 7 Juli 1885.)

Den bekendte svenske Billedhugger Hr. *Alfred Nystrom*
— — har til en Fontæne — — ved *Svendborg* udført en
større Springvandsfigur, der er en vellykket Prøve paa hans
Talent.

Paa et Klippestykke midt i det store elegante Bassin
siddet en Havnymfe, lige opstegen af Vandet. Med den
venstre Haand klemmer hun om Struben paa en trehovedet
Søslange, med den højre værner hun sit Ansigt mot Giften
(Vandet), som af Uhyrets Svælg sprøjter højt tilvejs over
hendes Hoved i kraftige zigzagformede Straaler. Der er
fortræffeligt Liv i Figurens Holdning og Bevægelser, og i
Solskin, naar Metallet, hvori den er støbt, faar Glans af de
faldende Draaber, som funkler i Regnbuens Farver, tager
det smukke Kunstværk sig glimrende ud.

Figuren, hvortil Kunstneren gjorde det første Udkast
under et Ophold i *Rom*, var som Gipsstatue udstillet i *Stock-*
holm, hvor den er blevet støbt i Metal, og var ved denne
Lejlighed Genstand for smigrende Anerkendelse i den stock-
holmske Presse.

Hr. *Nystrom* arbejder for Tiden paa en Bestilling for
den svenske Regering.

(Politiken, Kjøbenhavn, 10 August 1886.)

Minnesfest.

Sextiondeförsta årsdagen af H. M. Konung Carl XV:s födelse högtidlighölls, såsom förut meddelats, i går å Hasselbacken genom en festlig middag, hvari deltog de i går uppräknade personer, hvilka såsom tillhörande Konung Carl XV:s hof och stab stått den framlidne Monarken nära. — —

I ett angränsande sidorum fans utställd en af bildhug-garen Alfred Nyström utförd skizz till en minnesstod öfver Konung Carl. På en kraftigt byggd, eldig springare, som synes kråma sig under sin ridderliga börda, framställes Konungen i ett ögonblick, då han med blottadt hufvud mot-tager sitt folks hyllning. Konungen är iklädd den bekanta stabsuniformen; han bär mössan högt lyft i högra handen, medan han med den venstra tyglar hästen, som reser sig något på bakbenen, under det att det högra frambenet stödes mot en upphöjning i marken och det venstra hålles fritt.

På en trappformig sockel reser sig den i enkel renaissancestil utförda piedestalen; å dennas utspringande nedre sidolister har konstnären placerat tvenne barngestalter, af hvilka den på högra sidan om Konungen sinnebildligt antyder de egenskaper, som företrädesvis utmärkte Konung Carl, hans mannakraft, hans kärlek till skön konst o. s. v.; figuren till venster uppbär Konungens valspråk: »Land skall med lag byggas.»

Skizzen är ännu alltför litet utförd för att tillåta ett omdöme öfver densammas konstnärliga värde; hållningen i det hela synes emellertid karakteristisk och ej utan värdighet. I sin ofulländade form var den emellertid redan af god dekorativ verkan, hvartill den ganska smakfulla upp-ställningen bidrog. Den i åttondedel af den tillämnade stor-

Monument öfver Konung Carl XV.

Projekt I och III.

Gips.

(Stockholm 1886, 87.)

leken utförda rytterstatyen var nemligen placerad framför ett flaggdraperi. — — Statyens sockel och piedestal höjde sig ur en grupp af lefvande, grönskande växter, hvilka vid golfvet omgäddades af ett — — galler.

(Post- och inrikes tidningar den 4 maj 1887.)

Minnesstod öfver Konung Carl XV.

En utställning af bildhuggaren *A. Nyströms* projekt till en dylik minnesstod öppnas i morgon kl. 11 f. m. i det Lundbergska huset i hörnet af Vasa- och Kungsgatorna. Densamma fortgår under de följande — — dagarne till den 16 dennes. Utställningen hålles öppen under tiden kl. 11—2 hvarje dag med undantag af söndagen, då utställningstiden är 1—3 e. m. Utställaren har ansett att någon längre utställningstid ej varit af nöden*, enär hans projekt till monument förut å hans atelier tagits i betraktande under arbetets fortgång af flertalet fackmän och af sådana personer, som särskildt intresserade sig för hugfästandet af Konung Carls minne genom ett monument i hufvudstaden. I pressen hafva ock varit synliga såväl beskrifningar öfver sjelfva framställningens yttre former som ock kritiska granskningar af dess konstnärliga värde.

Den nu utställda statyetten är utförd i en fjerdedel af det tillämnade monumentets dimensioner och är således dubbelt så stor, som den af hr N. förut exponerade skizzen. Från denna skiljer sig den nu utställda bildstoden i flere viktigare drag. Konungen sitter något annorlunda på hästryggen; hans ställning är mera upprest, med kraftigt stöd i stigbyglarne, hårdt tyglande hästen, som reser sig på bakbenen, liksom för att öfverspringa ett framför honom befintligt hinder. Hästens främre del är nu fritt lyftad, och statyns hela materiella tyngd hvilat på bakbensens fäste mot marken, i stället för att i den äldre skizzen äfven det ena frambenet stödde mot en uppskjutande tufva. Konungen synes vidare nu iklädd den stora stabsuniformen, medan han förut framställdes i den lilla uniformen; en följd häraf har blifvit att den lyftade stabsmössan utbytt mot trekantig

* På begäran förlängdes utställningstiden ett par dagar.

(Tillagd anm.)

plymagerad hatt, hvarmed han i det gifna momentet synes besvara folkets hyllning.

Den statyett, som nu utställes, är fullt utförd, såvidt den använda storleken och materieleet tillåtit utarbetningen, och densamma bör sålunda gifva en tillförlitlig hållpunkt för bedömande af det tillämnade monumentets utseende och verkan.

Inträdesafgiften till utställningen är fastställd till 50 öre. Öfverskottet å inkomsten är afsedt att i sin mån bilda grundplåt till en fond för resande af en ryttarstaty af Konung Carl XV.*

(Post- och inrikes tidningar den 11 november 1887.)

En minnesstod af Konung Carl XV.

I Lundbergska palatset vid Vasagatan exponerar bildhuggaren *Alfred Nyström* sitt nu fullt färdiga projekt till en staty af Carl XV. Utställningen, som öppnats i dag kl. 11, kommer att fortgå blott till nästa onsdag, då redan de fleste konstkännare och för den folkkäre konungens minnestod varmast intresserade personer i konstnärens atelier haft tillfälle att se arbetet.

Statyetten, som är utförd i fjerdedelen af det tillämnade monumentets storlek, är mycket tilltalande. Konungen framställes till häst med en manlig och hurtig hållning och i en ställning, som är karakteristisk för den djerfve ryttaren. Hästen stegrar sig; konungen tyglar honom kraftigt med ena handen och lyfter med den andra hatten af hufvudet, hel-sande på sitt folk. Han är här klädd i sin stora stabsuniform. Det hela tar sig synnerligen präktigt ut. Porträttlikheten tyckes ock bli stor.

Öfverskottet af inträdesavgifterna (50 öre) kommer att tillfalla den fond, som för statyns resande troligen snart kommer att bildas.

(Vårt land den 12 november 1887.)

* Denna grundplåt är tecknad på den af Alfred Nyström uttagna teckningslistan till förmån för kung Carls ryttarstod.

(Tillagd anm.)

Ryttarstaty af konung Carl XV.

Skizz af *Alfred Nyström*.

I byggmästaren Lundbergs palats vid Vasagatan exponerar bildhuggaren hr Alfred Nyström en af honom utförd skizz i en fjerdedel af den tillämnade storleken af en ryttarestaty af konung Carl XV. Konungen, som sitter med den trekantiga, plymagerade hatten i hand likasom besvarande sitt folks hyllning, håller med den venstra handen in sin häst, som just står i begrepp att från galopp öfvergå i karriär. Ryttarens hållning uttrycker mycket af den kraft konungen i sin lifstid visade till häst, hvaremot elegansen i hållningen mindre framträder. Så väl ryttaren som hästen erinra i någon mån om den vackra ryttarstatyn af erkehertig Carl af Österrike i slaget vid Aspern, som pryder platsen framför kejserliga borgen i Wien. Likasom i denna staty tager hästen i hr Alfred Nyströms skizz sitt stöd på bakbenen, medan hela kroppen riktas uppåt och frambenen sträckas ut till språng. Språnget tyckes icke vilja ske rakt fram, utan hästen kastar sig något åt sidan, hvarigenom hela statyn erhåller en lycklig vridning åt venster, som icke obetydligt ökar dess effekt. Sjelfva uppfattningen af statyns anordning och ställning är för den skull i vår tanke ganska lycklig. Störande på den samma verkar endast den onödigtvis höga bergklint, som med en uppstående spets befinner sig under hästens främre hofvar och genast väcker tanken på att i nödfall ett stöd för statyn erbjuder sig i denna spets, om dess tyngd skulle blifva för tung på de stöd, som bakbenen erbjuder. Det vore emellertid att beklaga, om hr Nyström skulle öfvergifva sin här framställda idé och endast för stödets skull modifiera hästens ställning. Svårigheterna att åstadkomma tillräcklig fasthet i dessa, sådana de nu äro framställda, böra väl icke vara af öfvervinnelig art, då dylika svårigheter förr visat sig kunna öfvervinnas. Vi tänka härvid icke så mycket på de ryttarestatyer, i hvilka konstnären förlänat hästen en ställning, som om den stegrade sig för galopp, såsom i Peter den stores staty, eller i den ofvan nämnda statyn af erkehertig Carl vid Aspern och i dess motstycke, statyn af prins Eugen af Savoyen, i hvilka statyer hästens svans i mer eller mindre grad tagits till hjälp för att bereda stöd åt statyn, utan på den storartade ryttarestaty, som i Madrid finnes öfver Filip IV,

modellerad år 1640 af florentinaren Pietro Tacca efter en målning af Velasquez och som tjenat Bosio till förebild för hans staty öfver Ludvig XIV på Place des Victoires i Paris. Den spanske konungen rider på en galopperande häst, och denna djerfva ställning, hvori hästen endast stödjer på bakhofvarne, har, enligt sägen, meddelats sin jemvigst efter de råd konstnären under sitt arbete erhöill af den store fysikern Galilei. Ställningens bevarande bör således icke väcka några svårigheter, och bör den vackra anordningen förskonas från alla tillägg i form af klippor, buskar, bladverk o. s. v. som endast skämma och förstöra intrycket.

Hvad sjelfve ryttaren beträffar, hafva vi redan framhållit den lyckliga hållning konstnären gifvit honom. Porträttlikheten kunde vara större, och framför allt synes det oss, som om konstnären gifvit den hurtige och lefnadsglade och ridderlige regenten ett väl allvarsamt och något älderstiget utseende, hvarjemte vissa kantigheter, särdeles på ryttarens ben, verka oskönt. Naturligtvis återstå ännu många corrigenda i afseende på delarnes proportioner och formafrundning, innan ett fullständigt omdöme om arbetet kan fällas, men i den form, hvori den närvarande skizzen framträder, är den så tilltalande, att det vore stor skada, om omständigheterna icke skulle tillåta, att den kunde utföras i brons och konstnärens afsigt att skänka Stockholm en tredje ryttarstaty af den så allmänt omtyckta regenten förverkligas.

Den sockel hr Nyström skapat för monumentet är genom sina väl beräknade proportioner särdeles tilltalande. Huruvida den lilla figur konstnären placerat på dess långsida just är så nödvändig eller i något hänseende bidrager att höja den, må lemnas derhän, och man inser icke heller rätt dess betydelse.

(Nya dagligt allehanda den 12. november 1887.)

Våra konstutställningar.

Herr *Alfred Nyström* har efter ett träget och långsamt experimenterande och modellstudium, som särskildt bör observeras af dem, hvilka icke känna eller tänka på den besvärliga proceduren, genom hvilken skulptören har att släpa sig fram, innan han ens lyckas framställa den färdiga gipsmo-

dellen, i den nu exponerade ryttarstatyn af den ännu i folkets minne och kärlek lefvande kung Karl framställt ett konstverk af värde. Efter åtskilligt sökande har bildhuggaren, som det synes oss, träffat just kärnpunkten i det förhållande som rådde mellan kung Karl och folket. Man tänker sig lätt framför denne något stolt men ändå vänligt helsande konung, som på en fulländad formädel springare störtar öfver ett hinder, en jublande folkskara, som tackar honom för det nya representationsskick han af hela sitt hjerta sanktionerade och hvarigenom han beredde en ny ära för vår politiska utveckling. Ställer man sig något åt höger sida framför skulpturarbetet, får man en ypperlig gruppverkan, och träder man närmare, skall man iakttaga, att de omsorgsfullaste detaljstudier här blifvit gjorda. Det något kantiga eller skizzartade, som ofta utmärkt formgifningen i Nyströms föregående arbeten, kan man icke här märka. Hvarje enskildhet är genomstuderad. Derom kan den, som icke är så van att observera finesserna i detaljer, bäst öfvertyga sig om genom att närmare taga i betraktande ryggpartiet. En högt uppsatt person, som stått kung Karl mycket nära, yttrade då han första utställningsdagen tog statyn i betraktande: »det der är så bra, att jag skulle vilja slå armén om lifvet på honom och säga: god dag kung Karl!» Det är en »kritik öfver alla kritiker».

Sannolikt omedvetet erinrar modellen om Peter den stores staty i Petersburg.

Utställningen var under första utställningsdagen mycket talrikt besökt af högre militärer och embetsmän från kung Karls tid, af konstnärer, pressens representanter m. fl. Den hålles öppen mellan kl. 11 och 2 hvarje dag till och med torsdagen den 17 d:s.

(Dagens nyheter den 14 november 1887)

Bildande konst.

Nya utställningar.

Den tredje af de nya utställningarna består i bildhuggaren *Alfred Nyströms* i gips utförda skiss af »Carl den femtondes ryttarestod», hvilken till och med onsdagen i denna vecka finnes att bese i Lundbergska huset i hörnet af Vasa-

gatan och Kungsgatan. Konungen sitter på en liflig häst i galopp, hvilken har sitt stöd i bakbenen, under det de främre kastas utåt i språnget. Ryttaren i uniform håller med venstra handen tyglarne, under det den högra lyftes högt åt sidan med den aftagna hatten, liksom besvarande en nyss förut mottagen helsning. Det är ganska mycken kraft i denna ställning och ett rätt lyckadt uttryck af den raskhet, som utmärkte Carl den femtonde. Ett och annat vore väl att anmärka mot detaljerna, men det är ju ännu endast en skiss hvilken vid utförandet kan i mycket rättas och fulländas. Af denna orsak fästa vi oss ej heller så mycket vid att porträttligheten i konungens anletsdrag ej är fullt träffande. Det hela gör onekligen ett icke ofördelaktigt intryck och torde nog vara ett bland konstnärens bästa arbeten samt intygar, att han gerna sysselsätter sig med stora uppgifter. Huru han tänkt sig att idén med denna ryttnarstod skulle förverkligas känna vi icke, men förmoda, att han icke företagit ett så vidlyftigt arbete utan att hafva någon anledning dertill.

(Stockholms dagblad den 14 november 1887.)

Utställningen af eskizzer till en staty af Carl XV

öppnades, som bestämdt var, i lördags i Lundbergsska huset vid Vasagatan af skulptören Alfred Nyström. Tre från hvarandra i några detaljer sig skiljande eskizzer äro exponerade. Samtliga föreställa konungen till häst.

Den starkt bygde »araben», som gör ansats till galopp framför ett hinder, reser sig något på bakbenen under det ryttaren tyglar upp honom med venstra handen, på samma gång han håller den högra armen långt utsträckt för att, med hufvudbonaden i hand, besvara någon folkets helsning eller ovation, som åskådaren får tänka sig. Konungens ställning är något bakåtlutad, hufvudet fördt litet åt venster och den öppna blicken riktad rakt framåt. Porträttligheten är frapperande.

Piedestalens till statyn grundval, som är rektangulär, bildar nedtill en terass af fyra trappsprång. Rektangeln brytes på långsidorna med kontraposter, som leda upp till nedre gesimsen. Dess afslutning krönes å båda sidor med

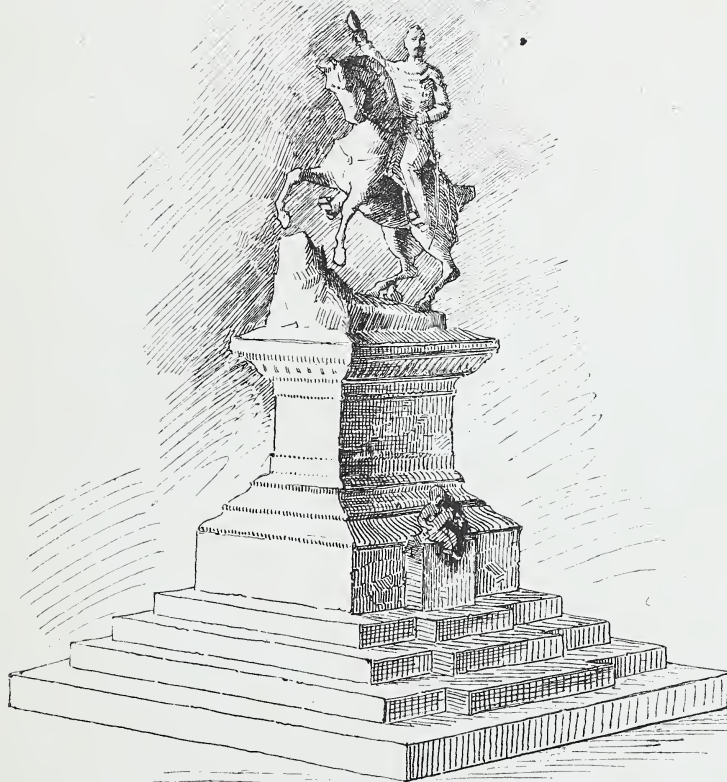

Monument öfver Konung Carl XV.

Projekt II.

Gips.

(Stockholm 1887.)

Monument öfver Konung Carl XV.

Projekt IV.

Gips.

(Stockholm 1887, 88.)

i barnfigurer framställda genier, häntydande den ena på konungens valspråk: »Land skall med lag byggas», den andra på hans egenskap af sköna konstners främjare. Vidare får piedestalen sin kraftiga gesims upp till dess egentliga »lif» och bildar sedan ett utlägg af rik renässans.

(Aftonbladet den 14 november 1887.)

Alfred Nyströms Carl-den-XV:s-monument.

Det har, som våra läsare nog veta, under några dagar nere i Lundbergiska huset vid Kungsgatan pågått en utställning, som af flere skäl varit egnad att tilldraga sig uppmärksamhet inom vida kretsar. Vår skicklige skulptör *Alfred Nyström* har nämligen der exponerat det nu fullt färdiga projektet till ett monument öfver Carl den 15.

Redan för ganska länge sedan hade hr Nyström en skizz färdig, som var utställd vid ett samqväm, som en del officerare, hvilka stått den döde konungen nära, hade på Hasselbacken. Denna skizz vann, redan den, mycket bifall, men några detaljanmärkningar, hufvudsakligen riktade mot att konungen på den var iförd den lilla uniformen, kommo konstnären att på det nu utställda projektet göra icke oväsentliga förändringar.

Statyn, som är ärnad att utföras i kolossal storlek (den lär till dimensionerna bli något större än den vid slussen stående bilden af Carl den 14 Johan) framställer den folk-käre monarken sådan man ofta under hans lifstid hade tillfälle att se honom. På sin eldige arab, som han tyglar med venstra handen, spränger han iförd sin stora uniform fram i full karriär, under det han med hatten i den lyfta högra handen helsar folket.

Hela ställningen i statyn, så väl hos hästen, som stegrande sig och frustande behagfullt böjer sin fina hals, som hos ryttaren, är på samma gång liffull och ädel. Kung Carls ansigte är redan på modellen särdeles porträttlikt och mycket karakteristiskt. Så väl dess öppna och fria drag som den på samma gång hurtiga och värdiga hållningen ge en förträfflig bild af den afhållne fursten just sådan som han växt fast i minnesgoda undersåtars hjertan. Personer, som ofta varit i tillfälle att se den aflidne konungen under

hans krafts dagar, ha med en mun försäkrat, att det är som hade de honom lifs lefvande framför sig.

Men det är ej endast som porträttligt och karakteristiskt projektet tilltalar. Vi vilja äfven framhålla dess rent tekniskt konstnärliga förtjenster. Visserligen är statyn kanske mest anslående från hufvudsidan, men den presenterar sig väl från hvilken sida man än må se den. Dess proportioner äro särdeles harmoniska och väl afvägda. Man må stå hvar som helst, så bortskymmes ingen väsentlig del af den genom en annan, utan alla för totalverkan vigtiga linier möta en obrutna från hvilket håll man än må betrakta den.

En svårighet, som hr N. äfven särdeles lyckligt vetat öfvervinna, är frågan om jemvigten. Denna är så väl afpassad att ehuru statyn endast hvilar på den sig stegrande hästens bakben, den utan något hjälpande stöd är i stånd att bära ett tryck af 40,000 skålpund.

Men det är ej blott en vanlig ryttarstaty hr N. velat göra. Hans sträfvan går längre än så. Vi ha visserligen här i Stockholm, när det gäلت att hedra våra store män, under inflytandet af de jemförelsevis små förhållanden i hvilka vi lefva hittills fått nöja oss med vanliga enkla statyer. De större vyer, hr N. under sina resor i land med större förhållanden och rikare tillgångar förskaffat sig, ha emellertid frestat honom att göra ett försök, om det icke äfven hos oss skulle kunna gå att bryta med det gamla och i stället för blott och bart en staty åstadkomma ett verkligt monument.

Utgående från de principer, som varit ledande för de konstnärer hvilka utfört utlandets stora monumentala minnesmärken, nu senast det kolossala Victor-Emanuel-monumentet i Rom, har han velat göra fotställningen till det i monumentalt hänseende viktigaste, ett vi skulle nästan vilja säga arkitektoniskt helt, hvars visserligen alltid vigtiga men dock icke predominerande afslutning statyn skulle bli. Till den ändan har han utom den vanliga fotställningen tänkt sig en hög sockel samt uppbärande denna en terrass af fyra väldiga trappsteg. På sockelns långsidor skulle placeras två genier, den ena bärande ett band med kung Carls väl bekanta valspråk, den andra representerande hans omvårdnad om de konstnärliga intressena.

Både fotställningens egna proportioner och förhållandet mellan den och sjelfva statyn synas att döma af modellen vara särdeles väl afpassade; den statuariska byggnaden,

symmetrien i det hela är förträfflig och totalverkan just hvad man önskar att den skall vara, verkligt monumental.

Vi ha här endast kunnat i korthet redogöra för det intressanta konstverket, men vi hoppas dock att i någon mån ha bidragit till att fästa våra läsares uppmärksamhet på och väcka deras intresse för det.

Kostnaderna för monumentets utförande enligt den plan konstnären tänkt sig det äro visserligen stora, de beräknas uppgå till 200,000 kr., men med afseende fäst på den varma kärlek, hvarmed nationen ännu i dag fasthänger vid den folkkäre konung, det är afsedt att bibehålla och hedra minnet af, torde de dock ej bli omöjliga att betäcka.

Går den allmänna och enskilda offervilligheten hand i hand, torde det ej dröja många år förr än vi kunna helsa aftäckandet af ett monument, som på samma gång blir en framstående prydnad för vår vackra hufvudstad och ett värdigt minne åt den konung som just var typen för en äkta stockholmare, en man sådan som statyn så mästerligt framställer honom, frimodig, öppen och vänsäll.

(Svenska dagbladet den 17 november 1887.)

Carl XV:s staty.

Skizz af *Alfred Nyström*.

Det är en ofta uttalad och ännu oftare af personerna sjelfva erfaren sanning, att skulptören förutom de speciella svårigheterna af sin konst äfven har att kämpa med åtskilliga andra, nämligen det stilbundna bildhuggeriets vansklighet att blifva populärt i vår tid och bristen på monumentala uppgifter och beställningar i vårt land. Det kan dröja rätt länge innan konstnären blir ense med sig sjelf att koncentrera hela sin sträfvan till en viss bild, och till ingen annan än just denna, och det kan likaledes dröja innan han blir belåten med sitt verk, dess utförande fullt öfverensstämmer med hans inspiration. Men som sagdt det är ej nog härmed. Företaget, om det skall få någon större betydelse än för artistens egen utveckling, måste kunna påräkna det intresse och erkännande af allmänheten, som ligger i begreppet staty, den der är till för att falla i ögonen för alla, och måste kunna hoppas på den icke alltför aflägsen liggande möjligheten att också blifva utfördt på lämplig tid och tillbörlig plats. — —

I nämnda — — hänseenden synes oss emellertid *Alfred Nyströms* projekt till en *Carl-XV:s-staty* vara väl funnet. — — sällan har en skulptural uppgift haft mera anledning att blifva en genuin verklighet. Då vi sålunda presentera för våra läsare det skulpturverk, hvilket i dessa dagar lärer — — utställas till offentligt åskådande och bedömande, sker det ej blott såsom en händelse för dagen, utan äfven i den glada förhoppning, att konstnärstanken kan och måtte blifva snart realiserad.

Carl XV är en af våra populäraste konungar. Hans regering ligger så lagom nära och bortom vår tid, att den både bevarar minnets varma friskhet och erhållit minnets förskönande förtoningar. Konungens hela uppträdande, hans hurtiga väsen och trägna beröring med sitt folk ha gjort hans drag förtrogna för två ännu lefvande generationer. Hans skänk åt det svenska folket: representationsreformen, som på sin tid så lifligt omfattades och uppväckte så hänförda känslor, har gjort hans namn svenskt och historiskt mera än blott faktum af hans regering. Säkerligen skulle hans staty, om den förmår ånyo framkalla hans bild, blifva helsad med enstämmigt bifall, vi mena det bifall som går vida utöfver kritiken af ett konstverk och häfdateckningens domslut.

En sådan staty kommer också snart att behöfvas. Hvarest det nya riksdagshuset må förläggas är ännu ovisst, men det är icke ovisst att ett riksdagshus måste uppföras. Och då ett så viktigt monumentalt verk måste erhålla sina värdiga omgifningar liksom sin värdiga utsmyckning, hvad ligger då närmare och mera ofrivilligt till hands än att resa bilden af representationens gifvare vid façaden af representationens hus? — — Alfred Nyström, som först tagit fasta på denna lyckliga och tidsenliga tanke, har dermedels vunnit ett försprång, som i sin mån understödjer hans hopp att få pryda landet och hufvudstaden med ett arbete af hans konst.

* * *

Tanken härpå hos vår konstnär är så gammal som 1875, då den fattades i München, möjligen påverkad af Thorvaldsens berömda ryttarestaty af kurfursten Maximilian. Tid, omständigheter och andra arbeten lade hinder i vägen, men idén fortlefde i minnet, tills den nu omsider femton år efter konungens död firat sin återuppståndelse.

Det var från början meningen att framställa konungen till häst, ty på annat sätt kan skulptören knappt uppfatta Carl XV. *Målaren* kan visa oss honom exempelvis i hans atelier såsom konstutöfvare eller på riksdagen såsom invigare af de båda kamrarna, men under öppen himmel bland dagens hela brokiga vimmel måste Carl XV sitta till häst; då synes han bäst och då förstås han bäst.

De olika skizzerna, allt efter som konstnärens tanke realiserade och — så att säga — kristalliserade sig, visa oss hästen än i kort galopp, än eldigt framspringande, men tyglad af stark hand. Den senare posituren är naturligtvis att föredraga såsom mera pregnant och uttrycksfull. Än helsar konungen militäriskt med handen vid uniformsmössan, än lyfter han mössan i vädret liksom deltog han i en hyllning, än har han dragit sitt svärd liksom anvisade han en militärisk manöver, än helsar han sitt tilljublande folk med aflyft hatt. Konstnären har stannat vid det sistnämnda, hvilket är det riktigaste, så sant som konungen icke *uteslutande* får tänkas som krigare och så lätt man vid åsynen föreställer sig att han besvarar sitt folks ovation vid representationsreformens genomförande. Ty i *fall* skulpturen skall behöfva underlaget af något historiskt faktum, åtminstone såsom en hjälpreda åt den första uppfattningen, så talar ju häften om att massan i sin förtjusning under decemberdagarne 1865 var nära att spänna hästarne från kungens vagn, hvilken något triviala hyllning han sjelf handgripligen afböjde.

På våren förra året hade arbetet framskridit så långt, att artisen kunde vid den sedvanliga festmiddagen å Has-selbacken på årsdagen af Carl XV:s födelse utställa en skizz. På en kraftigt bygd, eldig springare, som syntes kräma sig under sin ridderliga börda, satt konungen iklädd den bekanta stabsuniformen med mössan högt lyft i högra handen, medan han med den venstra tyglade hästens språng. Den karaktéristiska och värdiga bilden var redan af god dekorativ verkan, hvartill den smakfulla anordningen af konstnären sjelf bidrog. — — Det hela vann de närvarandes lifliga bifall.

Tidningarna hafva meddelat att Nyström under sitt besök i Danmark förliden sommar, påyrkad af intressenter härifrån, fick för kronprinsessan Lovisa, kungens dotter, presentera ett fotografikort af sin staty, der Carl XV framställes med uniformsmössan på och värjan dragen. Denna

variation aflockade den höga damen utropet: så såg far min ut!

* * *

Den skizz, som nu exponeras — — är i fjerdedels storlek mer än utförd, nästan en modell. — — Monumentets arkitektur och skulptur, harmonierande och stödjande ömsesidigt, äro ända till hårfinhet afvägda mot hvarandra och piedestalen på en gång hållen i enkel renässans och lefvande fördelad. För att undvika de konventionela rektanglarna, hvilka oftast åtfölja ryttarestoder, och för att med brytande af kontraposterna förmedla öfvergången från underlaget till bilden, äro å terrassen vid piedestalens nedra del anbragta tvänne genier, hvilka måst hållas små och hvar till konstnären alltså valt barnfigurer. Den ena illustrerar med lämpliga attribut kungens valspråk: Land skall med lag byggas, den andra hans konstnärliga idrotter.

Piedestalen eller den arkitektoniska afdelningen af monumentet är alltid synnerligen framstående i Nyströms skulptur, liksom hans starkaste sida just ligger i en statys eller grupps uppbyggande. Deremot är denna sak jemförelsevis försummad hos oss, der stoden till och med någon gång knappt reser sig från marken eller blomsterrabatten på ett ända till simpelhet förkrympt underlag. Annorlunda i Italien, der en hel pittoresk folkmängd af dagdrifvare, blomster- och grönsaksförsäljerskor, barnungar och sqvallerherrskap hafva sin vistelse på dessa majestätiska terrasser, hvarifrån en bildstod reser sig eller som omgärdar ett vattenfallsbäcken. Utrymmet har förnekat oss att upptaga äfven piedestalen i Nyströms projekt, men ensamt denna, dess proportioner inbördes och proportion till bilden, förtjenar att beaktas och studeras.

Hästen tager en ansats till full karriär, i hvilken rytmen konungen så placerats, att han just i denna fart tyglar in honom och i samma ögonblick med hatten besvarar en pågående ovation. I tekniskt hänseende ingår i kompositionen äfven ett klippstycke, betingadt af hästens höjda framdel enligt rummets lag, och hvilket äfven utgör en symbol af genom hurtighet öfversprungna och besegrade hinder. De båda bakbenens hofvar tryckas klappa mot marken, och det ena starkt nedtryckta bakbenet hvilat statiskt på en liten gräsväxt, som böjer sig för benets tyngd. Hästen gör i sin helhet intrycket af frihet och luftighet, medan det

kraftiga bakre partiet ger ett kraftigt stöd åt lifligheten hos det främre. Rörelsen sker ej alldeles rakt fram, utan vinner i rikedom och elegans genom en lätt böjning åt sidan.

Konung Carl är framställd i blomman af sin kraft och ålder — vid pass 40 år eller då han genomförde sin vigtigaste regeringshandling. Ansigtet är öppet och ridderligt, modelleradt efter allmänt bekanta porträtt och allmänt bekanta anletsdrag. Hållningen är ledig och endast så pass lutad enligt hästens rörelse, som harmonierar med det arkitektoniska uppbyggandet. Dräkten stabsuniform eller den, hvaruti kungen är mest känd och blifvit mest populär.

Att vidare ingå i detalj tillhör ej — denna uppsats, som endast vill vara en kommentar till vår teckning. Åtskilligt handtverksarbete återstår, måhända äfven förbättringar vid utarbetandet, hvilka dock icke kunna spränga totaluppfattningen. Nyströms staty synes oss förena den skulpturala konstens oundgängliga egenskaper: frihet och öfverskådlighet, schwung och rytm, karakteristik och pietet.

(Vikingen den 12 november 1887, med illustration.)

Carl XV:s ryttarstaty.

Sällan har väl en monark vunnit sina undersåtars hjertan i så hög grad som Carl XV. Sällan har väl någon furste blifvit så uppburen af sitt folk som han. Hans stora popularitet kunde icke ens minskas genom de menliga fel, från hvilka icke ens furstar äro fritagne. Hvad var det då, som egentligen gjorde Carl XV så afhållen?

Det var hans ovanligt öppna, rättframma och ridderliga karakter, hans alltigenom ärliga, svenska skaplynne. På samma gång han ingalunda försummade att, då sådant var af nöden, iaktaga sin kungliga värdighet, var han i ordets vackraste betydelse folkelig. Att trupperna i sin hurtige konung sågo en mönstertyp för en oförvägen och tapper soldat, var helt naturligt. Hvarje man fann i honom icke blott sin högste chef, utan äfven den förste kamraten, beundrande honom för hans hjeltegestalt och älskande honom för hans nedlåtande godhet.

I det politiska lifvet värderades Carl XV högt af alla emedan han städse på ett äkta konstitutionellt sätt förstod

att omgifva sig med utmärkte män i sitt statsråd. Sådana ministrar som L. de Geer, Adlercreutz, Carlson, Manderström m. fl. hafva en gång för alla gjort Carl XV:s regering till en ärorik tid i Sveriges inre utvecklingshistoria. Hvad som framför allt annat har bidragit att med outplånliga drag teckna denne konungs bild i svenska hjertan, är den skänk han gaf sitt folk uti det genomgripande förslag till representationsreform, som af honom framlades för rikets ständer. Om än det kungliga förslaget möttes af ihärdigt och kraftigt motstånd af de privilegierade stånden, hvilka genom den nya ordningen såsom stånd förlorade sitt inflytande på nationens politiska angelägenheter, blef dock representationsförändringen en verklighet och helsades öfver hela landet med jubel.

Konungens i förtid brutna halsa och hans tidiga död sänkte tvänne brödraländer i uppriktig sorg. Kärlekens saknad glömde felen, och Carl XV står ännu i sitt folks minne såsom typen för en äkta svensk.

Ofta har man och man emellan uttalats en förhoppning om att en gång på någon af hufvudstadens öppna platser få skåda Carl XV:s bildstod. Nyligen har en af vårt lands skickligaste bildhuggare, Alfred Nyström, gifvit denna förhoppning ökad näring genom de framställningar af konungen till häst, hvilka utgått från hans atelier och i dessa dagar äro utställda i Stockholm till allmänhetens beskådande. Det är en af dessa modeller, som vi här ofvan återgifva för våra läsare.

Hr Nyström har länge hyst tanken på att framställa en ryttestaty af kung Carl, fastän andra arbeten upptagit hans tid, tills han nu omsider, femton år efter konungens död, låtit tanken blifva verklighet. Konstnären vill visa oss den folkkäre monarken just i det ögonblick, då denne med stark hand tyglar sin eldige springare och med lyftad hatt helsar jublande folkskaror. Vi påminnas härvid om berättelserna från decemberdagarne 1865, då massorna i hufvudstaden, under den allmänna glädjen öfver representationsförslagets genomförande, höllo på att spänna hästarne från konungens vagn för att sjelfva draga honom i triumftåg genom gatorna. Måhända har denna feststämning föresväfvat skulptören.

Huru som helst, torde man vara ense om att när omsider ett nytt riksdagshus kommer att uppföras i hufvudstaden, och det blir fråga om att pryda platsen framför denna byggnad, intet värdigare monument kan ställas vid ingången

till representationens samlingssalar än bilden af den konung, under hvilken landet fick denna representation.

Hr Nyström har framställt kung Carl i blomman af sin ålder — vid pass 40 år ellet då han genomförde sin vigtigaste regeringshandling. Ansigtet är öppet och ridderligt, modelleradt efter allmänt bekanta porträtt och allmänt bekanta anletsdrag. Dräkten stabsuniform eller den, hvaruti kungen är mest känd och blifvit mest populär.

Hästen tager en ansats till full karriär, dervid konungen så placerats, att han just i denna fart håller in honom och i samma ögonblick besvarar en pågående hyllning. I kompositionen ingår äfven ett klippstycke, betingadt af hästens böjda framdel, och hvilket äfven utgör en symbol af genom hurtighet öfversprungna och besegrade hinder. De båda bakbenens hofvar tyckas klappa mot marken, och det ena starkt nedtryckta bakbenet hvilar på en liten gräsväxt, som böjer sig för benets tyngd. Hästen gör i sin helhet intrycket af frihet och luftighet, medan det kraftiga bakre partiet ger stöd åt lifligheten hos det främre.

(Arbetarens vän den 25 november 1887, med illustration.)

Ryttarstaty öfver kung Karl XV.

Femton år hafva förflutit, sedan den femtonde af Sverges regerande Karlar för alltid nedlade sin spira. Med hvar år, som går, glesna allt mera leden af dem, hvilka under hans lifstid tillhörde hans närmare omgifning eller på annat sätt kommo i personlig beröring med den vänsälle konungen och för hvilka hans minne aldrig bleknar. Ännu finnes dock många i lifvet af den gamla stamtruppen, många som med synbar värme i hjertat nämna den tid, då kung Karl rörde sig bland dem, många på hvilka blotta nämnandet af hans namn ännu har en entusiasmerande verkan. Så innerligt och så beständande förmådde hans öppna, hurtiga, vänsfasta och svenska väsen knyta vid sin person och för framtiden vid sitt minne dem, åt hvilka han en gång gaf tillträde till sin närmare umgängeskrets.

För alla dessa är det en kär förväntan, som väckts i och med tanken på resandet af en minnesstod öfver den

afhållne konungen. Men äfven i långt vidare kretsar är Karl XV:s minne på ett sällspordt sätt rotfast. Bland höga och låga, som blott på afstånd sågo hans resliga gestalt under hans helsas dagar, vare sig han rörde sig till fots bland folkvimlet på hufvudstadens gator eller han vid majpromenaderna å Djurgården sprängde fram på sin arab i spetsen för sin stab eller å gårdet mönstrade sina trupper, är det säkerligen få, som ej, trots åren, ännu bevara ett lifligt intryck af det hurtiga väsendet, den öppna blicken, den ståtliga gestalten och den oförvägne ryttaren. Och det lär väl icke vara tvifvel underkastadt, att ännu skall det uppfattas som en nationel angelägenhet, om en värdig och tilltalande staty af den folkkäre monarken kan komma till utförande och resas på någon lämplig plats inom det på *rackra* statyer ännu allt för fattiga Stockholm.

Skulptören Alfred Nyström har omfattat denna tanke med lifligt intresse och egnat — — år till utarbetandet af diverse utkast och förslag. Icke mindre än 3 sådana, i olika skala och med en eller annan skiljaktighet i framställningen — men alla lika derutinnan, att de gifva oss konungen till *häst* — äro just i dessa dagar utställda till intresserades beskådande i Lundbergiska huset vid Kungsbron.

Den i största skalan ($\frac{1}{4}$ af den tillämnade) utförda skizzen återgifva vi här å numrets första sida. Redan vid första ögonkastet torde det för en hvar vara klart, hvem bilden skall framställa. Karl XV till häst var på sin tid allt för ofta och gerna sedd företeelse, för att den icke genast skall igenkännas. Äfven hufvudets hållning och anletsdragen äro redan i skizzen igenkänliga. Det kraftiga djurets lifliga rörelse är lika betecknande för den person, konstnären haft till uppgift att framställa, som den kunglige ryttarens fasta hållning i sadeln, då han för ögonblicket håller in sin eldiga springare, under det han lyfter hatten till helsning. I sjelfva den rörelse, hvarmed armen förts utåt vid helsningen, äfvensom i nackens hållning och skuldrornas proportionerligt breda och fasta läggning — ett moment, som dock ingen af våra afbildningar lemna tillfälle att se — har konstnären efter vår mening på ett alldeles särskildt sätt lyckats träffa en karakteristisk likhet med sitt föremål. Det är från höger ryggsida sedt, som såge man kung Karl lifs lefvande framför sig på hästryggen. Likaledes torde i fråga om hästen de bakre partierna vara de efter naturen säkrast träffade och lifligast återgifna.

Att för öfrigt ingå i detaljgranskning af ett arbete, som ännu föreligger endast i skizzens lättare drägt, torde vara ändamålslost. Då en skizz utställes till beskådande och bedömande, är det som bekant endast för att gifva oss del af konstnärens tankegång, af hans uppfattning af sitt ämne samt af hufvuddragen i den yttre form han vill gifva det samma. På detaljarbetet gäller det att lägga hufvudvigten först vid utförandet, när ett sådant kommer till stånd.

Och hufvudtankarna, sådana de framlagts i den här afbildade skizzen, synas i allmänhet lyckligt funna. En staty af Karl XV annorledes än till häst hafva vi svårt att tänka oss. Och proportionerna mellan häst och karl synas oss väl afvägda, i alla händelser ojämförligt mycket bättre än exempelvis å den staty, som vid slussen förevigar Karl XIV:s mine och vid hvars betraktande man måste förvånas öfver huru *det* djuret ännu på 34:e året förmår uppbära sin man. Hästens byggnad — den starka arabens — är för öfrigt endast i full öfverensstämmelse med ryttarens kraf. För kung Karl var det som bekant icke regel att spara sitt djur, och han föredrog också helt naturligt kraftfulla springare framför de finare anlagda. Några hinder på sin väg, der han red fram, plägade den djärfve ryttaren icke heller veta af, terrängen må hafva varit hur oländig som helst, och såsom en erinran härom försvarar klippblocket invid djurets ena framfot otvifvelaktigt sin plats, på samma gång det bidrager till att åt konturen i dess helhet förlåna en behaglig afrundning, om det också ur en annan synpunkt måste anses disharmoniera med det hela. Stabsuniformen och den kungliga helsningen stämma nämligen icke rätt väl öfverens med en terräng af denna beskaffenhet, ehuru det annars visst icke var ovanligt, att kung Karl sprängde fram öfver både stock och sten. Kontrasten mellan hästens stegring och ryttarens orubbliga fasthet är för öfrigt ett erkännansvärdt drag, som jämväl har sin betydelse i och för personlighetens karakteristik, och framstående ryttare vitsorda den säkerhet, hvarmed ryttarens kropp, här blifvit insatt i sadeln. För en icke fackman yppar sig måhända annars något tvifvelsmål, huruvida icke ryttarens bål ofrivilligt borde få en, om än aldrig så litet, mera framåtlutad ställning för att med visshet bibehålla jämvigten vid hästens stegring. Dermed förnekas dock icke att den ställning, kroppen nu innehar, verkar långt kraftigare på åskådaren och just är egnad att framkalla en liffig

bild af den ståtliga kungen, sådan man såg honom på hästryggen i listiden. Helsningen, med uträckt och tillika kraftigt upplyft hand, är otvifvelaktigt också för Karl XV karakteristisk.

Vår andra teckning, ett andra utkast till ryttarstaty öfver kung Karl XV, jämte piedestal, af Alfred Nyström, der bilden visas enligt ett annat, något olika men i vårt tycke mindre träffande utkast, har här bifogats endast i syfte att gifva våra läsare ett begrepp om, huru statyn i sin helhet, stäld på sin piedestal, skall komma att verka. Piedestalens form och proportioner äga för ett konstverk af detta slag större betydelse än våra konstnärer i allmänhet torde vetat till fullo uppskatta. Åtminstone vitna åtskilliga, kanske de flesta, af i Stockholm nu befintliga statyer å allmänna platser så. Det må därför gärna antecknas såsom ett glädjande tecken, att herr Nyström redan med skizzen till sin Karl-XV-staty visar, att han åt densamma afser en piedestal, som genom enkel värdighet och tillbörliga dimensioner skall lemna fritt tillfälle för den staty, den skall uppbära, att göra sig till fullo gällande.

(Hemvännen, november 1887, med två illustrationer.)

Alfred Nyströms modell till ryttarstod af Carl XV.

— — I Frankrike, eller rättare i Paris, der åsigter och tycken vexla för dagen, har nemligen under det sista decenniet rasat en riktig sjukdom, som jag skulle vilja kalla »statyfeber».

Huru många minnesstoder hafva icke der blifvit resta på den sista tiden? De äro legio. Med ett ord, det har varit en frikostighet utan like. Visserligen är det saht att det en vacker dag kan hända en och annan af de sålunda odödliggjorde att ett tu tre bli jemnad med marken och få lemna rum åt andra. Sådant går som en dans. Men dylika småsaker fäster man sig mindre vid. Statyer måste man ha, om inte för annat, så för nöjet att få rifva ner dem.

Också hafva Frankrikes bildhuggare haft fullt upp att göra.

Hos oss är förhållandet motsatsen. Vi hafva varit särdeles hushållsaktiga i detta fall, kanske till och med för mycket.

Hur länge fick ej t. ex. vår store Linné vänta på en ärestod i hufvudstaden, värdig hans minne? Hur trögt har det ej gått med Magnus Stenbocks monument? Och vår store Geijer sedan, flera andra att förtiga?

Dessa reflexioner och ännu flera gjorde jag här om dagen i anledning af förslaget om en staty af Carl XV samt det utkast härtill, utfördt af Alfred Nyström, hvilket varit utställt till betraktande.

Hvad först angår sjelfva företaget såsom sådant, så får man säga, att det hedrar både den i fråga varande konstnären, som sålunda sökt förverkliga saken, och äfven alla som dela hans tanke.

Desse äro många. Litet hvar anser nemligen den folk-käre konungens minne förtjent af denna hyllning, och man kan gerna säga, att få af Sveriges konungar hafva varit så hjertligt afhållne af både hög och låg, som han. Hans öppna, ridderliga, »genomsvenska» väsen förvärfvade honom en popularitet snart sagdt utan like, och man undrar nästan på, att det är först nu, som frågan om denna hyllning på fullt allvar blifvit bragt å bane.

Beträffande den i fråga varande, mer än vanligt utarbetade skizzen, så kan det ej nekas, att skulptören haft en ganska lyckad tanke. Kungen sitter till häst, buren af en eldig och kraftig gångare, som synes stolt öfver sin börd. Carl XV är återgifven i blomman af sin ålder samt klädd i den stabsuniform, som han med en viss förkärlek ofta brukade bära. Hästen, som rest sig på bakbenen, är färdig att ta' ett språng för att besegra något hinder — antagligen ett klippstycke — som kommit i hans väg. Med sin högra hand har ryttaren fattat ett kraftigt tag i tygeln, under det han med den venstra svänger till helsning sin hufvudbonad. Kungens sits i sadeln är förträffligt återgifven. Han sitter der så trygg och säker, som det anstår en öfvad ryttare, hurtig, oförskräckt samt beredd till att trotsa allt, som kan möta honom på hans färd.

Se der i korthet konstverkets förtjenster!

I afseende på utförandet skulle man kunna anmärka, att hästens venstra framben — ehuru utan tvifvel korrekt återgifvet vid den rörelse han gör åt venster — tager sig något konstladt ut, liksom äfven att han högt hufvudet så högt att han för mycket dominerar ryttaren. Likaså har man tyckt att en större porträttlikhet af kungen bort kunnat ernås.

Att konstnären emellertid grundligt genomtänkt sin uppgift, måste erkännas. — —

(Året om, n:o 3 A 1888, med illustration.)

Alfred Nyströms staty af Carl XV.

Bland de konstutställningar, som nu nästan samtidigt öppnats i hufvudstaden, intager den af Alfred Nyström anordnade ett framstående rum.

Så väl ämnet — den folkkäre kung Karl — som de framstående egenskaper, för hvilka Alfred Nyström såsom konstnär gjort sig känd, hafva bidragit att till denna utställning locka talrika besök.

När man träder in i den rymliga utställningslokalen i det s. k. Lundbergska huset, mötes ögat genast af den i $\frac{1}{4}$ af den tillämnade storleken utförda bilden af Karl XV till häst. Konungen, som är iklädd den stora stabsuniformen, är framställd i det ögonblick då han med trekantig hatt i hand helsar sitt folk, under det han med den venstra handen tyglar sin eldige springare, hvilken just skall sätta öfver ett klippstycke. Härigenom får hästen en något åt ena sidan dragen ställning, som verkar högst natursant och bidrager att skänka gruppen det uttryck af samlad kraft, den obestriddigen besitter. Den, som något känner Alfred Nyströms konstnärsskap och vet, att hans största styrka ligger så att säga i sjelfva statyns byggande, finner äfven här former och linier utmärkta lika mycket af ädelhet som rörlighet. Vi fästa i detta hänseende uppmärksamheten på den genomtänkta fotställningen till statyn med dess rika omväxling af linier samt på statyn, der de verkningsfulla dubbla S-linierna ofta återkomma. Skulle man anmärka något, så vore det mot klippstycket, för hvars befintlighet man har svårt att finna andra skäl, än att det i nödfall skulle kunna tjena som stöd för hästens ena framben. Om man kastar en blick på de båda andra i samma rum utställda skizzerna, finner man, att detta i början just varit konstnärens afsigt, men som i den större skizzen lyckligtvis blifvit öfvergifven. Vi tro, att det ej skulle skada, om konstnären toge steget fullt ut och alldeles aflägsnade den vanprydande klippan, hvilken ej ens i allegoriskt afseende synes hafva någon *raison d'être*. Det är klart, att skizzen i närvarande skick ej kan vara så fullständigt utförd som

den färdiga statyn, och derpå torde en och annan oegentlighet i anordningen af hästens remtyg m. m. bero. Emellertid väcker den storslagna bilden hos de besökande — särskildt dem som stått den aflidne konungen nära — verklig hänförelse, och ofta får man se vördnadsbjudande gråhårs män (med något vått i ögonvråerna) lägga i dagen sitt glada igenkännande med ropet: »Nej, se kung Karl — ja, så såg han ut!»

Naturligtvis har konstnären ej gripit sig an med sitt fosterländska verk utan med tanke på att få tillfälle att utföra det i ädlare material, och till förverkligande af dessa förhoppningar önska vi konstnären all lycka.

Enligt af konstnären uppgjordt förslag skulle kostnaderna för statyn komma att uppgå till 200,000 kr., deraf omkring 70,000 för sjelfva fotställningen.

(Fyris den 16 november 1887.)

Anmärkning.

Utom förut nämnda finnas i pressen flera afbildningar efter konstnärens skulpturarbeten offentliggjorda. Så innehåller exempelvis Ny illustrerad tidning teckningar af statyerna öfver Bellman och Geijer samt Illustreret Tidende (i Kjöbenhavn) statyn öfver Bellman.

Px 1570 4

0846

GETTY RESEARCH INSTITUTE

3 3125 01319 6593

